ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 120 ◆ Субота, 22 червня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

До 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни

ЙШЛА СВІТАМИ ЛЮДИНА...

Солдати не вмирають. Вони йдуть від нас. І повертаються. У пам'яті нашій. Так пішов і повернувся солдат-журналіст Олександр Павлович Дмитрієв. У моїй пам'яті він залишився не тільки як автор вражаючих фронтових фотосвідчень. Пам'ятаю таку собі сіреньку днину десь на далекому тюменському меридіані, в містечку, якого тоді ще не було й на карті. Сиділи ми в дерев'яному будиночку поблизу вертолітних майданчиків, чекали погоди, щоб летіти у стійбище до ненців-оленеводів, і розмовляли. Про все. Про те, що хліб тут печуть непоганий, хоч і Північ, про погану «ішимську» горілку, бо наша з перцем все-таки краща, про людей... І тоді, здається, зронив Олександр Павлович щось про сутність нашої професії, про її спрямованість. Бо хтось має справу з металом, хтось — із зерном, а ми, журналісти,— з людьми. І сказав він так: ось на фронті поганих людей не було. Були різні, а поганих — не було. Я потім довго ще згадував ці слова. Про що вони? А може, і на війні, і в мирні часи немає поганих людей? А є лише різні. Війну фотокореспондент Олександр Дмитрієв відбув, як годиться. І бачив її не тільки через окуляр апарата. Бачив своїми очима. Як і багато іншого вже після війни. Йшла світом людина... Тепер ми йдемо за ним. Або йому назустріч. Бо солдати таки не вмирають. Вони йдуть від нас. І повертаються.

Леонід САМОЙЛЕНКО.

Фото Олександра ДМИТРІЄВА.

(Закінчення теми — на 9 стор.)

М'ЯЧ ПРИБОРКУВАТИМУТЬ... ДЕПУТАТИ І МІНІСТРИ

Наступний тиждень обіцяє любителям футболу чимало цікавого. Триває чемпіонат світу серед юніорів у Португалії. Там боротьбу за нагороди веде збірна Радянського Союзу. Пройдуть також чергові тури першості СРСР у всіх лігах. Але чи не найпомітнішою подією, сподіваємось, стане матч, який планується провести 27 червня о 19.00 на стадіоні «Динамо» в Києві. Його учасники — команди народних депутатів Верховної Ради УРСР і Кабінету міністрів республіки.

Ідея цієї зустрічі належить постійній Комісії Верховної Ради з питань молоді.

Подробиці про підготовку до цього футбольного змагання, склади команд, спонсорів читайте в наступному номері «Голосу України».

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 446-60-22

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Парламентська хроніка

УРЯД ОБРАЖАЄТЬСЯ

Вечірнє засідання 20 червня

Майже до обіду народні депутати на конкретних прикладах, кричущих фактах і добутих шерлокхолмівським методом статистичних даних продовжували переконувати своїх виборців, радіослухачів і телеглядачів у надзвичайно жахливому стані сільськогосподарського виробництва, страхітливому занепаді українського села.

На цій сесії в обговоренні питань агропромислового сектора виступило вже близько сотні депутатів. Але, на жаль, це зовсім не вплинуло на поліпшення становища селян. Більше того, число вузьких місць у агропромисловому комплексі зросло. Чому?

Та, мабуть, тому, що як не було в нас механізму виконання добрих намірів парламенту (так кажуть у народі про закони, які прийняла Верховна Рада УРСР), так і немає...

Палітра виступів була надзвичайно широка. Від традиційних закликів про особисту відповідальність службових осіб і до запевнень, що депутати зроблять все, аби забезпечити належний рівень продажу сільськогосподарської продукції. Як кажуть, дай боже нашому теляті вовка з'їсти.

Представники ж Кабінету міністрів, навпаки, на конкретних фактах і прикладах показували велику організаційну роботу уряду, яка ось-ось — завтра, ну, максимум післязавтра дасть віддачу. Але за умови, якщо ресурси дійдуть до села, а не спливуть кудись по дорозі. Кабінет міністрів образився на парламент республіки за «нетоваріський вчинок». Такий собі підступний удар ножем у спину — у проекті постанови, яку Верховна Рада мала прийняти після обговорення питання, був натяк про незадовільну роботу уряду. Отож постанову прийняли за основу, але ще вирішили доопрацювати.

Але, мабуть, правий народний депутат І. Герц — золотої голови господарник, який сумно констатував, що ніякими постановами колгоспну систему не врятуєш. Все врешті-решт зведеться до чергових дотацій, які вкотре канут у прірву. Треба повертатися до закону про приватизацію землі. І чим раніше, тим швидше виживемо.

При обговоренні наступного питання порядку денного — проекту Закону «Про відповідальність за створення не передбачених законом військових, збройних, охоронних та інших формувань чи груп» чітко вимальовувалися два аспекти: ідеологічний і правовий. Часом здавалося, що це не парламент, а ідеологічний дискусійний клуб. Мабуть, подібні політичні баталії у сьогоднішній Верховній Раді наші нащадки-історики назвуть витратами перехідного парламенту.

Після взаємних докорів і красивих фехтувальних випадів опозиції та більшості і цей законопроект вирішено прийняти за основу і передати у комісії на доопрацювання.

Потім наввипередки з білоруськими колегами українські парламентарії кинулися доганяти Казахстан, Узбекистан, Киргизстан, Таджикистан, Молдову, Азербайджан, Грузію і Росію. Що маю на увазі? А те, що у цих республіках вже введено президентську форму правління. І хоча в порядку денному питання стояло так: «Про строки виборів Президента Української РСР», доповідач — депутат В. Шишкін вийшов далеко за межі цього вузького питання. Пристрасті розгорілися не довкола конкретної дати виборів, а довкола того, що треба зробити швидше — заснувати пост Президента, чи прийняти нову Конституцію. Оскільки для виступів записався 21 народний депутат, то обговорення цього питання затягнеться надовго.

Леонід БРОВЧЕНКО

ДЛЯ ЧОГО НАМ ПРЕЗИДЕНТ

Ранкове засідання 21 червня

Отже, не пізніше як через півроку Україна матиме свого Президента. Так принаймні записано в Постанові Верховної Ради УРСР, прийнятій в останній день роботи цього тижня. Причому з цією необхідністю однаково згодилися всі сили українського парламенту — і праві, і ліві, і комуністи, і представники нових партій, груп і фракцій. Що ж трапилося з нашими народними депутатами, які ще зовсім недавно про це навіть мови не вели, — хіба що з поправкою на далеку перспективу?

Можна було б пояснити таку різку зміну настроїв; переконань депутатів появою Президента в нашого сильного сусіда — Росії. Але це скидалося б скоріше на ковзання по поверхні істинних причин. Бо справжні криються у значно глибших шарах суспільного життя. І найкраще, як на мене, їх «підняв» Микола Білоблоцький.

— Практично усі ми сходимося на тому, — сказав він, — що запровадження президентства на Україні — не самоціль, а засіб для втілення в життя тих важливих реформаторських рішень, які ми прийняли, і тих майбутніх проектів, над якими будемо працювати ближчим часом. Вважаю, в правових нормах, які ми вже встигли прийняти, закладена непогана основа для практичних перетворень. Але ніде гріха діти, їх втілення значною мірою губиться неефективністю сьогоднішньої виконавчої влади, відсутністю реальних важелів у її діяльності. А коли їх немає, то влада, особливо на місцях, приречена працювати просто погано. У цьому зв'язку, як і мої колеги, я ретельно зважив усі «за» і «проти» і дійшов висновку, що з виборами Президента нашої республіки зволікати не слід. На чому грунтуються мої висновки? Я, звичайно, далекий від думки, що Президент одразу вирішить усі наші наболілі проблеми, але він, маючи сильну владу, зможе змінити ситуацію на краще. Ми добре бачимо, як усе важче дається оперативна реалізація заходів щодо виведення республіки з кризового стану. Бачимо, як важко впроваджуються в життя і соціальні програми.

Словом, наголосив депутат, ми опинилися в становищі, коли усі говорять і ніхто нікого не слухає. Як у прямому так і в переносному розумінні. Зрозуміло, що так далі тривати просто не може. Навіть те, що напрацьовано нами за цей короткий період, не вдалося поки що повною мірою поставити на службу людям. Здебільшого все упирається у відсутність чітких механізмів їх реалізації, в слабку виконавчу дисципліну. Саме тому в особі президентської влади вбачається гарант того, що вертикальна структура управління у продуманому і вдалому поєднанні з Радами народних депутатів здобуде динамічність і ефективність.

По-друге, ми вступили в той перехідний період, у такий час, коли жодна із громадських сил не в спромозі контролювати ситуацію повністю. Отже, ідея президентської форми влади, як кажуть, уже витає в повітрі.

Трохи під іншим кутом, але зі схожими аргументами, дав аналіз ситуації депутат В. Шишкін.

— Ще в грудні минулого року, — нагадав він, — ми стояли на позиціях планомірних змін державних інституцій. Передбачалося десь наприкінці нинішнього року прийняти Конституцію України, а далі поетапно вводити її в дію. Реальність же введення поста Президента бачилась десь навесні наступного року. А далі вже сенат, інші структури аж до закінчення строків повноважень нинішнього парламенту. Нині ж ми різко змінили свої погляди. І, передусім, через ту непримиренну позицію, яку в багатьох питаннях проводить центр щодо України, зокрема, в сфері економіки і промислових підприємств. Наш парламент виявив свою неспроможність оперативно зреагувати на дії центру. І це не вина його, це об'єктивна реальність, коли він займається суто законодавчим процесом. Не міг проявити тут свою силу й Кабінет міністрів, адже він не має якихось конституційних повноважень у подібних випадках. Отож, ми всі опинилися перед необхідністю якомога швидше ввести на Україні ранг Президента.

Як завжди, дискусія в парламенті велася досить пристрасно. Ще б пак! Вирішувалося для України питання надзвичайної ваги. Але якщо відкинути традиційні «зальоти» окремих радикально настроєних депутатів, розмова була продуктивною.

Отже, вирішальний крок зроблено. Не сьогодні-завтра ми вступимо в нову передвиборну фазу. Причому не виключається можливість, що одночасно з виборами Президента прямим всенародним голосуванням будуть обрані й голови Рад усіх рівнів.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

БУДЕ ВЕЛИКЕ СВЯТО

14 липня в Києві та інших містах і селах республіки почнеться свято Дня незалежності України, приурочене до річниці прийняття Декларації про державний суверенітет.

На нараді, яку провів з цього приводу перший заступник Голови Верховної Ради УРСР І. Плющ, було обговорено деталі відзначення цієї події. Зокрема, в столиці України пройдуть урочисті збори за участю народних депутатів України та СРСР від України, представників громадськості, різних політичних сил і гостей. Відбудеться святковий концерт.

Цього та в наступні дні працюватимуть ярмарки, діятиме святкова торгівля.

ВРУЧЕННЯ ЕКЗЕКВАТУРИ

21 червня в Міністерстві закордонних справ УРСР відбулося вручення екзекватури — документа, що посвідчує право на здійснення консульських функцій Генеральному консулу Республіки Куба в Києві товаришу Діохенесу Ернандесу Асторгі.

Вручаючи документ від імені Української Радянської Соціалістичної Республіки, перший заступник міністра М. П. Макаревич побажав представникові Куби великих успіхів в інтересах розвитку відносин дружби і співробітництва між нашими народами.

Д. Е. Асторга, зі свого боку, запевнив, що охоче працюватиме в столиці України, щоб зміцнювати чудові, як він сказав, дружні зв'язки між двома республіками. Користуючись нагодою, Генеральний консул привітав український народ з наступною річницею Декларації про державний суверенітет.

Прес-центр МЗС УРСР.

СЕСІЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Актуальні проблеми, пов'язані з проведенням земельної реформи, вдосконаленням структури апарату облвиконкому, обговорено вчора на сесії Житомирської обласної Ради народних депутатів. Розглянуто також організаційне питання: вирішено поєднати посади голови обласної Ради та голови облвиконкому. На голову обласної Ради народних депутатів В. Г. Федорова покладено і обов'язки голови виконавчого комітету обласної Ради народних депутатів.

(Укрінформ).

СПІШИТИ НЕ ПОСПІШАЮЧИ

Одразу скажу: я не з тих, хто готовий, тільки-но зачувши про якусь новину, тут же з головою кидатись за нею. Хоча б тому, що за свої роки, які віддав промисловості, зокрема — хімії, набачився стільки реорганізацій і «новинок», що коли б щоразу отак навмання, не розібравшись, що і як, хапався за оманливі райдужні перспективи, давно б став банкротом — і в моральному, і в фінансовому вимірах (звичайно, маю на оці, передусім, своє підприємство).

Отож, незважаючи на модні нині заклики негайно переходити до ринку, я, прекрасно розуміючи необхідність такого вибору, все-таки належу до тих, хто любить сім разів відміряти, а потім уже краяти по живому.

Сьогодні ми всі в розпачі від того, як швидко, буквально на очах, розтринькали навіть те невелике багатство, що мали. І тут теж не останню роль зіграла суспільна ілюзія, що, тільки-но перейшовши до ринкових відносин, озолотимося з голови до ніг.

Спішили, рвали по-живому старі зв'язки, не маючи нових, летіли в ринок, маючи про нього уявлення на рівні лікнепівської освіти...

Вірте не вірте, а підприємство «Азот» ще два з половиною роки тому було багатим — без будь-якої натяжки. Мали добрий прибуток, людські заробітки, мали товари, добре розвинуту соціальну сферу. А вже минулого року стали бідними. Першого удару дістали від залізничників, які, розірвавши всі зв'язки з нами, підписані угоди й зобов'язання, дременули в пошуках ринкових вигод, взявши за принцип «ти — мені, я — тобі». Не буду вдаватися в теоретизування, доводячи, що цей принцип — ніякий не ринок, а звичайнісінький печерний натуральний обмін. Як наслідок, ми не могли вивезти свою продукцію, забили нею всі свої склади, й чотири з шести виробництв зупинилися на кілька тижнів.

Залізничники скоро отямилися, самі збіднівши від такого «ринку», і робота пішла далі. Однак тут же почали наносити удари постачальники, які пішли тим же шляхом, що й залізничники. Точніше, вони зайшли значно далі, вимагаючи від нас розрахунку... валютою. В результаті збідніли ми, збідніли вони, а разом — уся країна.

Все це: нестабільність нашого суспільства, відсутність надійних економічних зв'язків, ясного й твердого договору з союзними республіками, примітивне уявлення про суть ринкових відносин, де в основі, насамперед, повинна бути найвища гарантія партнерських зобов'язань — загнало економіку в безвихідь, з якої ми й досі не можемо вибратися.

Якщо підходити серйозно до цієї справи, то на ринкові відносини треба було переходити значно раніше і не так стихійно й примітивно, а добре знаючи його механізми.

Думаю, що допустила тут велику помилку й економіка України в цілому. Якщо в Радянському Союзі протягом 1989 — 1990 років емісія грошей сягнула десь 27 мільярдів карбованців, то Держплан, уряд республіки так вели справу, що не допустили емісії. На перший погляд, це була логічна й розумна політика. А насправді це привело до того, що коли Росія, Білорусія підняли своїм людям зарплату (звичайно, за рахунок друкарського верстата), то ми стримали її зростання. Ось і вийшло, що сусідні республіки, різко піднявши закупівельні ціни на хліб і м'ясо, хлинули до нас за дешевшими товарами. Що з цього вийшло, ми добре знаємо.

Переходячи на ринкові відносини, необхідно рахувати кожну копійку — цю істину знає школяр. Ми ж ще й досі працюємо на емоціях. Ось прийняли, приміром, Закон про соціальний захист трудящих, про зайнятість населення. Закони ці не тільки хороші, гуманні, бо під час входження в ринок захищають права й інтереси людей, а просто необхідні, навіть в інтересах виробництва. Але хто по-справжньому рахував, скільки на це потрібно грошей? Або ось не менш важливий Закон про статус громадян, які постраждали в чорнобильській аварії. На нього, за приблизними підрахунками, потрібно десь 5—6 мільярдів карбованців. Ми ж маємо бюджет республіки на нинішній рік з чималим дефіцитом. Отож, якщо закони не стикувати між собою, точно не обраховувати, вони можуть, виявитися мертвонародженими, як не раз траплялося до цього. Нині будь-яким ілюзіям не місце в суспільстві — атмосфера й так у ньому вкрай напружена.

А захищати виробничників треба. Адже на їхні плечі ляже додаткове навантаження — своєю працею заробляти гроші й для тих, хто опиниться за бортом виробництва внаслідок безробіття. Вже нині, роблячи скоріше наміри, ніж справжні кроки до ринку, тим, хто виробляє матеріальні блага, на моє переконання, потрібно не менше, ніж удвоє, підвищити заробітну плату — без такого стимулу ми не зможемо різко підвищити продуктивність праці. А саме в ній і тільки в ній оте джерело грошей, які необхідні для фінансового забезпечення законів, про які ми щойно говорили.

Думаючи про ринок і прагнучи захистити від його несподіванок наших людей, Верховна Рада України одночасно немало витратила зусиль, щоб розкріпачити виробництво, дати можливість трудовим колективам вільніше діяти й працювати. А в результаті з'явилися закони про підприємство й підприємництво. Але якщо другий з цих законів це, безперечно, крок до ринкових відносин, то перший викликає певні занепокоєння. Цінність його в тому, що він значно демократичніший, ніж відомий усім аналогічний Закон, прийнятий Верховною Радою СРСР, який зв'язував нас по руках і ногах. Але чи потрібний він узагалі в умовах ринку, де основа основ — вільне підприємництво? Вчитайтеся в цей закон і помітите, що в ньому немало елементів командно-адміністративної системи, хоч усе це значно причесано і пригладжено. Тут треба ще немало попрацювати. Бо суперечності в ньому серйозні, й, передусім, у стосунках між підприємством і владою.

Стосунки ці нині набирають іноколи дуже дивних форм. Сьогодні місцеві Ради одержали великі права. І, фактично не маючи ніяких обмежень, часто чинять, як хочуть. Їхня сваволя сягає таких меж, що ми, підприємці, часом змушені шукати захисту в суді. Так, ще не до кінця розроблено нормативи на землю, а Ради пред'являють на неї рахунок — та ще й такий, що можна розоритися. У цьому випадку нам навіть була вигіднішою командно-адміністративна система, бо ми мали справу тільки з міністерством. А тепер нами керують усі: і республіканський уряд, і міністерство, і місцеві органи влади. Ні, тут треба навести чіткий порядок, де кожен знав би своє місце і свою роль.

Довго, надто довго готуємо ми закон про оподаткування. А без нього наше господарство підвішено між небом і землею. Союзний уряд кидається з одних крайнощів у інші, ми нервуємо, не знаючи перспектив свого розвитку, адже оподаткування — це той тонкий механізм, який може або стимулювати підприємство, або відбирати всяке бажання працювати. Особливо велике, майже вирішальне значення система оподаткування має за ринкових відносин. Отож, хочемо чи ні, але, затягуючи прийняття закону про податки, ми стримуємо розвиток ринкових відносин.

Повернуся до долі свого рідного підприємства і всієї нашої хімічної галузі. За останні роки ми зазнали такого громадського тиску, таких дискримінацій, що не тільки припинили свій розвиток, а навіть скотилися донизу. Згоден, екологічні проблеми вирішуються в цій галузі дуже повільно, й тут інших думок, як необхідність рішуче змінити своє ставлення до природи, не може бути. Але ж не треба разом з водою вихлюпувати й дитя. Мітингова ейфорія — одне діло, а реалії життя — інше. Ви ж дивіться: закриття багатьох підприємств нашого профілю породило страшенний дефіцит ліків, багатьох товарів народного споживання, вдарило по сільському господарству, і зрештою — по самій екології, оскільки ми виробляємо і засоби, які знешкоджують речовини, що згубно діють на природу. Країна змушена тепер закуповувати багато виробів хімічного профілю за кордоном, а це призводить до нового розорення економіки.

Знаючи, що стара система керівництва економікою себе повністю вичерпала, наше виробниче об'єднання «Азот», переходячи до ринкових відносин, теж шукає найбільш доцільну форму своєї організації. Зрештою, з-поміж різноманітних форм власності вибрало акціонерну. Думається, це «прив'яже» колектив до підприємства, різко зацікавить у результатах праці, дасть йому відчуття повноти господаря, прямої участі у розв'язанні всіх питань, пов'язаних з виробництвом.

Немало треба зробити для зміцнення економіки і нашій Верховній Раді. Треба прийняти закони, які б регулювали виробництво, заохочували людей до хорошої праці.

Парламент нині вирівнявся, конфронтація, яка ще не так давно роз'єднувала наші сили, поступово згасає. Всі починають розуміти, що ми живемо й ходимо по землі і не треба відриватися від неї, ідеалізувати чи, навпаки, затьмарювати реальну ситуацію на Україні. Ми всі відповідальні перед виборцями, а отже, перед народом. Тож, засукавши рукави, необхідно енергійно діяти й далі — тільки так можна підняти життя людей на належний щабель.

ЛІЩИНА Богдан Миколайович, народний депутат УРСР, генеральний директор Северодонецького виробничого об'єднання «Азот». За освітою — інженер-механік. Трудовий стаж — 32 роки. Член КПРС.

Богдан ЛІЩИНА.

Коротко з листів

ЗНАЙДІТЬ ЖЕ ВИХІД!

Звертаюся до вас, добродії депутати, з проханням: нехай кожен із вас спитає себе, хто він такий, де живе і що робить для того, щоб відродити нашу матінку-Україну. Подумайте разом, хто винен, що така велика держава, в якій вісім місяців жнива, сидить без хліба. Стоїть техніка, верстати, а розумні люди не знають, що робити.

Мільйони грамотних людей чекають, що скаже хтось один зверху. Скільки ж так може тривати?

І. БУЛІК.
Калінінськ
Великоолександрівського району
Херсонської області.

ЗЕМЛЯ ЛЮБИТЬ РОБОТЯЩИХ

У колгоспі почав працювати ще в передвоєнні роки і знаю, що це таке — колгоспне життя, бодай його й не було ніколи. Тепер слухаю виступи наших депутатів - аграрників і дивуюся, як вони емоційно проголошують навіть не виступи, а лозунги застійного часу. Із запевнень про досягнуті в їхніх колгоспах успіхи можна зробити висновки, що полиці в крамницях вгинаються від різних товарів. Що є насправді — бачимо самі.

Доки не сприятимуть роздачі землі селянам, тим, хто по-справжньому хоче на ній працювати, то ми завжди будемо жити в злиднях і впроголодь.

П. ХМАРИЙ.
Червоноград
Львівської області.

ВІД ІМЕНІ НАРОДУ!

Кожний із депутатів волає: «Від імені народу». А я тричі голосував, але той, кого я обирав, не потрапив до Верховної Ради.

І. ДОМЕННИЙ.
Запоріжжя.

ТА ВОНИ Ж СМІЮТЬСЯ З НАС

Зайдіть на «барахолку» у будь-якому нашому місті й поцікавтеся в молодих ледацюг, які там торгують, цінами. У них один американський джинсовий костюм коштує більше, ніж заробітна плата тих же депутатів. І ці «синки» сміються з нашої української держави й заробітної плати чесних трудівників. То чи варто було проливати кров за щасливе майбутнє своє і своїх дітей, котрі все одно не цінують того, що в них є, та, власне, вже й самі не знають чого хочуть...

М. БОНДАРЧУК.
Радомишль
Житомирської області.

ЗАКОН З МІСЦЕВИМ КОМЕНТАРЕМ

РЕПЛІКА

В останні десятиліття виникло у Новомосковському районі селище Меліоративне. Нині воно вже чимале, тут кілька підприємств, але соціальних проблем ще вистачає. Треба будувати газопровід і водогін, магазини та об'єкти побуту, спортивні споруди. На все це селищна Рада грошей не має.

Правда, досі не мала. Бо ось що виходило. Люди у Меліоративному роботящі, від прибутків підприємств, на яких вони працюють, у місцевий бюджет щорічно надходило майже два мільйони карбованців, та лише 500 — 600 тисяч повертала в селище Новомосковська районна Рада народних депутатів. Решту—іншим.

Але ж новий Закон про місцеві Ради і місцеве самоврядування надав селищним Радам статусу базових — з усіма багатообіцяючими наслідками, які з цього випливають. Чим у Меліоративному хутко, ще три з лишком місяці тому, скористалися. Оголосили «самостійність» і «суверенітет».

Однак керівники районної Ради про подібну «зухвалість» і чути не хочуть. Адже вони двома мільйонами розпоряджалися, розподіляли їх, а тепер як? До речі, інший новий закон враховує інтереси людей, які працюють на підприємствах Меліоративного, а мешкають у навколишніх селах, — передбачає пропорційні відрахування на соціальні потреби за місцем проживання трудівників, та... та, коли діють закони, чимало людей в керівних кабінетах стають, схоже, «безправними». Ось у чому річ. І в даному випадку таки вперто не визнається, ігнорується «суверенітет» Меліоративного...

Утім, може народним депутатам УРСР цікаво знати, які думки про прийнятий ними Закон про місцеві Ради у Новомосковську? Тут вважають, що він... передчасний.

Отак. А ви, шановні народні депутати республіки, читаю і чую, весь час підганяєте себе, — треба, мовляв, швидше опрацьовувати нові закони...

Микола НЕЧИПОР.
Дніпропетровська область.

Продиктовано в номер

Фініш маршу

Республіканський марш миру «Братерство» прибув 21 червня на Закарпаття. Його учасників на Яблунецькому перевалі, що на Рахівщині, тепло вітали представники місцевої влади, громадськості.

Гості зустрілися з ветеранами війни і праці районного центру, вшанували пам'ять ватажка закарпатських борців за свободу Героя Радянського Союзу Олекси Берканюка. Наступного дня уквітчано пам'ятник ще одного Героя — Степана Вайди, який встановлено в с. Дулово Хустського району. Мітинги-реквієми відбулись у Хусті, Тячеві, Мукачеві.

Фінішує марш в обласному центрі 23 червня. У цей день його учасники відвідають Пагорб Слави, вшанують полеглих в боях з фашизмом, біля пам'ятника «Україна — визволителям» зустрінуться з воїнами Ужгородського гарнізону.

Урочистості завершаться тематичним вечором.

Микола ГОРВАТЮК.
Ужгород.

Телеграфним рядком з Житомира

НЕ ХОЧУ ВЧИТИСЯ — ХОЧУ РОЗЛУЧИТИСЯ

Невтішна статистика розлучень за останні роки вперто продовжує залишатися стабільною. У місті в 1990 році зареєстровано 1316 випадків розпаду сімей. Для порівняння: в 1987 році — 1121 розлучення, в 1989 — 1328. Щоправда, дещо зросла кількість шлюбів: з 2764 у 1986 році до 3027 — у минулому.

КРАЙ, БАГАТИЙ ТАЛАНТАМИ

Обласній організації Спілки письменників України виповнилося 25 років. Поліська земля, яка дала світові Лесю Українку і Володимира Короленка, щедра на таланти: нині на Житомирщині плідно працює 22 літератори. Понад 100 початкуючих поетів, прозаїків, гумористів відвідують заняття літературного об'єднання імені Бориса Тена.

ЗНІМЕМО ШАПКУ ПЕРЕД ЦІНАМИ

Не всім до вподоби невеликий вибір товарів у комерційному відділі трикотажного магазину, що на розі вулиць К. Маркса та Героїв Сталінграда. Зате перед цінами можна й шапку зняти, якщо вона куплена тут за 1500 карбованців. Шуби вітчизняного виробництва коштують... усього 45 000 карбованців. План по реалізації товарів, утім, перевиконується.

СТВОРЕНІ НАЗАВЖДИ

Увагу відвідувачів Житомирського краєзнавчого музею привертає виставка української народної ікони. Тут представлені твори іконопису XVII—XIX століть, виконані переважно майстрами Волинського краю.

Володимир ЛИЗА.

ЯК «ВИРАХУВАТИ» ПРЕЗИДЕНТА

Спроба прогнозу

Якби сьогодні в Україні відбувалися президентські вибори, то 40 відсотків одеситів голосували б за Л. Кравчука. До таких висновків приводить соціологічне опитування, проведене «Інтелектом» у цьому місті. Схоже, що конкурентів у Леоніда Макаровича в Одесі нема: на другому місці (по 4 відсотки) мають В. Гриньов і С. Гуренко, а Д. Павличко, І. Плющ, О. Ємець, К. Масик, В. Фокін сьогодні одержали б в Одесі по 2 відсотки голосів.

Дещо інша ситуація у Львові. Тут претендент номер один — В. Чорновіл — за нього готові віддати свої голоси 21 відсоток опитаних. Причому найбільше прихильників В. Чорновіл має серед молоді до 30 років — 31,3 відсотка, половина — людей зрілого віку — від 30 до 50 років — ще не визначились або взагалі не голосуватимуть. Серед цієї категорії львів'ян В. Чорновіл має рівні з Л. Кравчуком шанси — по 13,9 відсотка. Старші віддають перевагу Л. Кравчукові (25 відсотків), В. Чорновіл у них на другому місці — 18,7 відсотка.

Загалом у Львові Л. Кравчук зберігає непогані позиції — за нього готові голосувати 17 відсотків опитаних (10 відсотків зібрав І. Юхновський, 3 — С. Хмара, 2 — Л. Скорик, 4 — вибирають між Л. Кравчуком і В. Чорновілом).

Цікаво, що у Л. Кравчука досить прихильників не тільки серед комуністів (45,5 відсотка), а й членів Руху (33,3 відсотка). Зате серед безпартійних безсумнівний лідер В. Чорновіл (23,2 відсотка), у Л. Кравчука тут друге місце — 13,4 відсотка. Правда, 32,9 відсотка безпартійних ще не визначились або не збираються голосувати. Ця третина, очевидно, і вирішить долю президентських виборів.

58 відсотків одеситів і 78 відсотків львів'ян вважають, що президентська форма правління в Україні доцільна.

2 відсотки опитаних у Львові заявили, що єдино можлива кандидатура в президенти — вони самі. З них лише одна жінка визнала, що конкуренцію їй може скласти Леонід Макарович. Методика опитування, на жаль, не дозволила зафіксувати прізвищ цих людей.

Інформагентство «Інтелект».

Світська хроніка

ХАММУРАПІ НАЛЕЖИТЬ НАРОД...

Біля селища Хорли Каланчацького району знайдено антропоморфну стелу, подібну до тих, які в цих місцях установлювалися на курганах в епоху неоліту та ранньої бронзи й тесалися з тутешнього каменю. Але в тім і загадка, що в околицях курганів немає, а стелу витесано з магматичної породи — діориту. Вік знахідки, обробленої дуже майстерно, — поважний, це III тисячоліття до нашої ери.

Поки археологи роздумували, пам'ятка зникла. Пошуки привели міліцію до розташованого ... нату Київс... женерів ... Кияни спер... давати рел... що вона ... знайдена на... нату. Але ... рор нагада... салися на ... плитах ще... ського цар... історичні з... тю держав... пано...

Іван К...
власний ...
«Голосу ...
Херсон.

Щось новеньке!

КИЇВ ЦЬОГО НЕ ЛЮБИТЬ

19 червня у Києві показано першу в його історії справжню зарубіжну вуличну театральну акцію. Влаштовано це стараннями агентства «Фонограф» (Київ), театру «Мандала» (Краків) і театру «Буто спейс оф супер его» (Токіо). У виставі грало двоє акторів: Анджей Садовський (Польща) та Дайсуке Йосімото (Японія). Акція звалася «Фізичні руїни». Дія розгорталася у Лаврі, на 50-метровому майданчику, протягом півтори години і символізувала боротьбу руйнівних сил світу з силами творчими. Усе це було дуже цікаво, але... не дуже незвично. Ще кілька літ тому щось схоже пропонував нам київський поет Сергій Соловйов у виставі «Гра в дим». Та вистава, пригадується, довго не прожила. Кияни її проігнорували. Те саме — тут, глядачів було дуже мало. Мабуть, Київ не любить вуличних акцій, у тім числі й театральних.

Світлана КОРНІЄНКО.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Запишіть адресу

ЗУПИНЯЙ ДРАНДУЛЕТ, ПОКУШТУЙ КОТЛЕТ

На в'їзді до Рівного з боку Києва, поруч із зоопарком, розпочато спорудження комплексу відпочинку подорожніх. На щастя, це не чергова «заїжджайлівка», де вам подадуть склянку теплого соку чи позавчорашню котлету. Це готель з рестораном і кафе, сауною і басейном, стоянки для автотранспорту, станція технічного обслуговування, бензозаправка. Отже, будете у Рівному — заїжджайте десь так через рік, бо будівельникам треба освоїти 8 мільйонів карбованців. Втішає, що роботи йдуть повним ходом.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівне.

Історія з географією

ДОВГА ПАМ'ЯТЬ КУЦОЇ БАЛКИ

Миколаївська обласна організація Української республіканської партії звернулася до обласної та відповідних міських Рад: відновити козацькі назви міст, змінивши Первомайськ на Орлик, Вознесенськ на Соколи, Нову Одесу на Федорівку, Новий Буг на Куцу балку, Новоукраїнку — на Запорізький гарт, а Корабельний район Миколаєва — на Вітовтку.

Інформагентство «Республіка».

Знай на...

З «... на ...

...кол... зети пошн... що переб... неперебір... візію жур... нів-штамп... буття «тр... і «трудо... «правофла... «битва за... дібні. ... наймі... районі... лексика п... ток.

Цього ... дозріває ... Якими в... поживемо... навряд, ц... трудність... господаре... відчених ... нізаторів... Кірова, ... ма... ні-15...

Та пот... прогуляє... штурвал ... тар Крин... компарті... помічник... гий секр... ленко. ... тиме, зр... мівський... ку від а... відвозит... лом В. ... інструкт... зерно а... портуват... райкому... П. Мель...

Змага... йоні зав... на цей ... нів не... волить ... стати в... Коли щ... лася чи... криничал... традиці... пеклі й... Останні... не біль... них вих... ровщин... «битв з... його то... чим р... шанси ...

влас...
«Гол...
Дніп...

Характерники

ХАТА ЩАСЛИВА — З НАЧИНКОЮ ДИВА

Закінчувалася армійська служба у Миколи Наумчика.

— То що, їдемо на Донбас? — не вгавали друзі. Микола роздумував. А потім вирішив: «Та з вами — хоч у пекло! Поїхали!».

Пустив коріння у гірничому краї. Обзавівся сім'єю. Став будуватися, а матеріалів нема. Сказав дружині: «Не хвилюйся. Зробимо». Вона ж тільки посміхнулася. Ще не відала, на що здатний її благовірний. А через тиждень надвечір доповів: «Є черепиця — покрівля буде». Здивувалася дружина, мовляв, де взяв? «Своїми руками зробив верстат». Далі вдосконалив його, тож пішли інші будматеріали. Хороший будинок поставив.

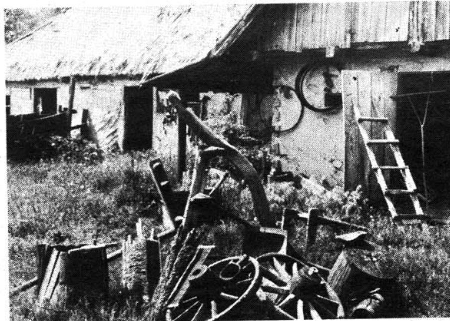
Десять років прожили щасливо на Донбасі. Але батьківські краї кликали. І Микола Федорович повертається до рідної Сахутівки на Чернігівщині. Різну колгоспну роботу виконував, а переважила токарна справа. За десятки років верстат у руках Наумчика став універсальним. Зіпсувалася деталь в автомашині, тракторі — до Федоровича. Не піддається якась техніка реставрації навіть у райсільгосптехніці — виручить Федорович.

А ще було таке. У косарках зарубіжного виробництва ніяк не могли відремонтувати премудру деталь. Найбільші районні авторитети сказали — безнадійно. А взявся Наумчик — і оживив неслухнянку.

У сахутівського умільця й раціоналізатора є найрізноманітніші розумні пристрої, прилади, приставки, інструменти... Одного нема — свідоцтва на його «відкриття». Приїздив, правда, якось на тракторний стан спеціаліст Корюківської райагропромради. Зрадів, що познайомився з таким самородком: «Ви ж хоч гонорара йому випишіть...». «Та зробимо, зробимо...», — пообіцяли правлінці. Досі роблять.

Останні три роки палітра його творчості значно збагатилася. Із списаних деталей зібрав малопотужного тракторця, виготовив ремкамент для нього. Коней же у колгоспі не захопиш, а тракторець оре, сіно складає, гній вивозить.

І нікого місцевий характерник не збирається дивувати своїми винаходами. Робить чоловічу справу. Поки що цю посаду ніхто не відміняв. І, судячи з Наумчикового досвіду, не збирається відміняти. Просто деякі чоловіки самоусунулися від одвічних обов'язків. Виправдань у них набралося. Самостійному глері ж сімейства такі маневри ні до чого — що треба, те й робить по-хазяйськи. На роботі і вдома.

Тепер у нього цілий парк побутової техніки. Служить понад два роки міні-піч, вже пішла в «серійний випуск». Знайомому одну подарував, іншу зять одержав. Міні-млин збудував, хоч дружина висловлювала «протест». Та спробуйте збити Федоровича, коли натхнення з'являється. Не вдасться! Стругальний верстат, переносна електропилка, душова колонка завжди з теплою водою. Оригінальна й навдивовиж проста у користуванні машинка для консервування. Не турбується дружина й про дефіцитні кришки — машинка чоловікова так їх відновлює, що ніби з конвейєра зійшли.

Узагалі ж, про всі витвори талановитого умільця не переказати. Це треба бачити.

Затишний, добрий дім Наумчиків, радісна сім'я. Так воно завжди буває, коли хата щаслива — з начинкою дива.

Віктор БОЖОК,
журналіст.
Чернігівська область.
Фотоетюд М. ПЕРШИНА.

...Н» ПРЕЗИДЕНТА

...нозу

ще не визна-
...алі не голо-
...ед цієї кате-
...В. Чорновіл
... Кравчуком
...9 відсотка.
... перевагу Л.
...відсотків), В.
...на другому
...дсотка.
...ові Л. Крав-
...огані позиції
...ві голосува-
...опитаних (10
... І. Юхновсь-
...вара, 2 — Л.
...бирають між
... В. Чорнові-

...Л. Кравчука
...иків не тіль-
...ністів (45,5
...ленів Руху.
...Зате серед

безпартійних безсумнівний лідер В. Чорновіл (23,2 відсотка), у Л. Кравчука тут друге місце — 13,4 відсотка. Правда, 32,9 відсотка безпартійних ще не визначились або не збираються голосувати. Ця третина, очевидно, і вирішить долю президентських виборів.

58 відсотків одеситів і 78 відсотків львів'ян вважають, що президентська форма правління в Україні доцільна.

2 відсотки опитаних у Львові заявили, що єдино можлива кандидатура в президенти — вони самі. З них лише одна жінка визнала, що конкуренцію їй може скласти Леонід Макарович. Методика опитування, на жаль, не дозволила зафіксувати прізвищ цих людей.

Інформагентство «Інтелект».

Світська хроніка

ХАММУРАПІ НАЛЕЖИТЬ НАРОДОВІ

Біля селища Хорли Каланчацького району знайдено антропоморфну стелу, подібну до тих, які в різних місцях установлювалися на курганах в епоху неоліту та ранньої бронзи й тесалися з тутешнього каменю. Але в тім і загадка, що в околицях курганів немає, а стелу витесано з магматичної породи — діориту. Вік знахідки, обробленої дуже майстерно, — поважний, це III тисячоліття до нашої ери.

Поки археологи роздумували, пам'ятка зникла. Пошуки привели міліцію до розташованого у селищі пансіонату Київського інституту інженерів цивільної авіації. Кияни спершу не хотіли віддавати реліквію, вважаючи, що вона належить їм, бо знайдена на території пансіонату. Але районний прокурор нагадав, що закони писалися на схожих кам'яних плитах ще за часів вавілонського царя Хаммурапі, а історичні знахідки є власністю держави. Інцидент вичерпано.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

Уїк-енд, тобто вихідні

УДОМА НЕ ВСЕ ДОЗВОЛ...

● Етикет

Підвищеного почуття обов'язку потребують від нас і сімейні узи. Удома члени сім'ї звільняються від багатьох умовностей і влаштовують власний побут так, щоб усім було зручно. З цього, однак, не треба робити висновок, що в сім'ї можна поводитися без етикету. Взаємна толерантність, повага до старших, джентльменське ставлення до жінки — ці важливі умови допомагають підтримувати доброзичливу й теплу атмосферу в родині.

Білі плями в культурі почуттів хоч і повільно, та все одно руйнують гармонію домашнього вогнища, підточують найміцніші зв'язки.

Особлива ж увага — вихованню дітей. Саме з батьківською допомогою вони повинні оволодівати мовою почуттів. Це вміння любити, готовність поділити з ближнім радість і горе. Поступки й потурання дітям з боку старших нерідко позначаються досить згубно, особливо в подальшому житті.

Втім, це широка й відповідальна тема, і ми її обов'язково продовжимо.

Запишіть адресу

ЗУПИНЯЙ ДРАНДУЛЕТ, ПОКУШТУЙ КОТЛЕТ

На в'їзді до Рівного з боку Києва, поруч із зоопарком, розпочато спорудження комплексу відпочинку подорожніх. На щастя, це не чергова «заїжджайлівка», де вам подадуть склянку теплого соку чи позавчорашню котлету. Це готель з рестораном і кафе, сауною і басейном, стоянки для автотранспорту, станція технічного обслуговування, бензозаправка. Отже, будете у Рівному — заїжджайте десь так через рік, бо будівельникам треба освоїти 8 мільйонів карбованців. Втішає, що роботи йдуть повним ходом.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівне.

...БИТЬ

... акцій, у
...ральних.
...РНІЄНКО.
...олодимира
...ОВЦЕВА.

Історія з географією

ДОВГА ПАМ'ЯТЬ КУЦОЇ БАЛКИ

Миколаївська обласна організація Української республіканської партії звернулася до облради та відповідних міських Рад: відновити козацькі назви міст, змінивши Первомайськ на Орлик, Вознесенськ на Соколи, Нову Одесу на Федорівку, Новий Буг на Куцу балку, Новоукраїнку — на Запорізький гарт, а Корабельний район Миколаєва — на Вітовтку.

Інформагентство «Республіка».

Знай наших!

З «Волги» — на «Дон»

М... колега з обласної газети пошкодував недавно, що перебудова поспішно і неперебірливо здійснила ревізію журналістських термінів-штампів, канули в небуття «трудовий ентузіазм» і «трудове суперництво», «правофлангові змагання», «битва за хліб» і тому подібні. ...оже однак... принаймні у Криничанському районі цього літа призабута лексика повернеться у вжиток.

Цього літа хліб, як відомо, дозріває багатий, дорідний. Якими видадуться жнива — поживемо й побачимо, та навряд, щоб легкими. Одна трудність наперед звісна: в господарствах меншає досвідчених комбайнерів і механізаторів. У колгоспі імені Кірова, приміром, зовсім не... ма... працювати... ні-1...

Та потужний комбайн «не прогуляє» збиральної. За штурвал сяде перший секретар Криничанського райкому компартії Віктор Чорний, а помічником у нього буде другий секретар — Віталій Зеленько. В загінках працюватиме, зрештою, сповна райкомівський екіпаж: солому-січку від агрегату тракторами відвозитимуть заворгвідділом В. Стрельцов зі своїм інструктором О. Сердюком, зерно автомобілями транспортуватимуть на тік водії райкому М. Хрущ та П. Мельник.

Змагання жниварів у районі зав'яжеться неабияке — на цей рахунок аніяких сумнівів не може бути. Хто дозволить власній гордості відстати від партійних лідерів? Коли ще така нагода трапляласе чи трапиться? Адже криничанські комбайнери традиційно непоступливі, запеклі й одержимі в роботі. Останні двадцять років, якщо не більше, виняткововo з-поміж них виходили на Дніпропетровщині переможці обласних «битв за хліб». В. Чорний і його товариші знають, гадаю, чим ризикуватимуть, зате і шанси багатообіцяючі.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

● Хочете — вірте, хочете — перевірте

ВИ ДОБРЕ ЗНАЄТЕ СВОЮ ДРУЖИНУ?

Може, то тільки здається, що вам усе відомо про благовірну... А вони, жінки, знаєте, такі... Ось почитайте.

Кактуси привертають до себе жінок екзальтованих — ніби на знак протесту. Бажання бути оригінальною поступово переходить у хворобливу пристрасть. Очевидно, ви могли б пригадати 2—3 старих дів, котрі перетворили свої квартири на музеї кактусів різноманітних розмірів та форм.

Троянди до вподоби жінкам сентиментальним. По секрету для чоловіків — такі дами вважаються ідеальними коханками. Високоморальних мужчин просимо не читати (навіть не брати до уваги).

Польовим квітам віддають перевагу складні натури. Вони ж люблять і букети з трав та коренів. До цих дам треба знайти потаємний ключик. У любові вони вимагають повної вірності й взаєморозуміння. Але... це прекрасні домогосподарки.

До білих квітів схильна містична жінка. Вона приваблива на вигляд, але дуже складна в спілкуванні. Тільки екстраординарний, революційний, несподіваний у всьому чоловік може розраховувати на її взаємність.

Тож, шановні чоловіки, спочатку зрозумійте свою кохану, а потім вже вибирайте їй квіти. І не помиліться... щось подібне рекомендує газета «Ступени», що виходить у Москві.

● Невідоме про відоме

ЧАЙ

Спека... Чим утамувати спрагу? Найкраще, як свідчить досвід середньоазіатських народів, чаєм. Цей чудовий напій, особливо ж зелений чай, освіжає тіло, мабуть, сприяючи випаровуванню. П'ють його у будь-який час дня, у будь-яку спеку — з цукром чи без нього. Казахи, наприклад, люблять міцно заварений чай з підсмаженим пшоном.

У вигляді гарячого напою чай збуджує нервову систему і притупляє почуття втоми, полегшує розумову та фізичну діяльність. Але якщо його вживають у дуже великих дозах і часто, він може спричинити серцебиття, почуття остраху, неспокій.

● Поради

МЕБЛІ В КВАРТИРІ

Квіти квітами, характер характером, а порядок і затишок у квартирі все одно лишаються за нами, жінками.

Щоб меблі завжди мали привабливий вигляд, кілька порад.

Жирні плями з пофарбованої поверхні можна змити аміачним розчином. На одну частину аміаку — 6 частин води.

Сліди від мух зникнуть,

● Малий л...

Ч А...

Це продов...
чного ряду ...
якого дивить...
«ГУ», 15 чер...

Сухое, д...
— посушина, ...
ра, дощова ...
обідом — пе...
вечерею — ...
чірок. Перед ...
сонця, обляг...
літом — за...
ревозки, хле...
повіз, возови...
бання — гр...
пахання — ...
я. **Время п...**
сівба. **Перед...**
овощей — ...
мя роения п...
йовиця. **Врем...**
ка — макотр...
деб — же...
провести вре...
ти час, згая...
вати.

якщо протер...
ною навпіл і...
Чорнильні ...
ють пивом. ...
треба натерт...

Плями не...
ження стир...
50 г бензин...
аміаку, 16 ...
4 г крейди і...

Вигляд че...
відновить об...
холодним ...
предмет про...
ним пивом. І...
освіжить зби...
лок.

● Із скарбниці мудрості

ПРЕМУДРИЙ СОЛОМОН ГОВО...

● Ненависть пробуджує сварки, а любов т... ● Той сипле щедро, і йому ще прибуває, а то... — і убожіє ● Хто іншим допомагає, то... ● Хто напоїть спрагло́го, не вмре від спраги

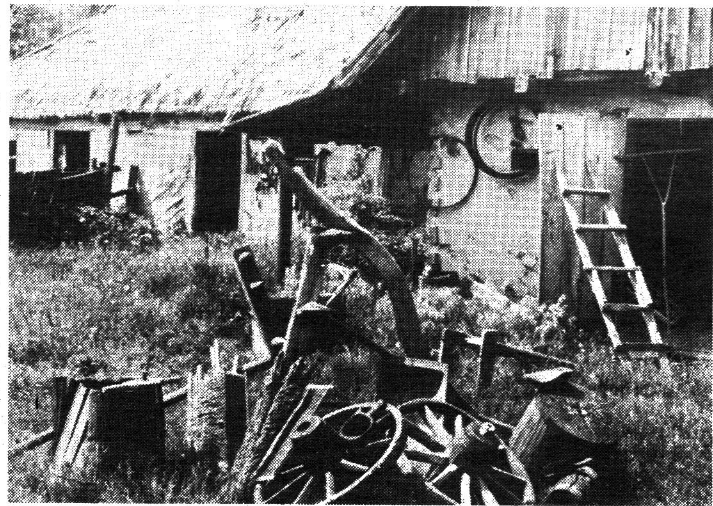
Характерники

...А — З НАЧИНКОЮ ДИВА

... сказали —
...вся Наумчик
...хнянку.
... умільця й
... найрізнома-
...ристрої, при-
...інструменти...
...свідоцтва на
... Приїздив,
...а тракторний
... Корюківської
... Зрадів, що
...ким само-
...оч гонорара
... «Та зроби-
... — пообіцяли
...облять.

...и палітра йо-
...но збагатила-
...талей зібрав
...ракторця, ви-
... для нього.
...оспі не захо-
... оре, сіно
...озить.

...ий характер-
...я, дивувати
...и. Робить чо-
...ки що цю
...відміняв. І,
...кового досві-
... відміняти.
...вікки само-
...вічних обо-
... у них наб-
...ому глек, и
...невари ні до
..., те й робить
...роботі і вдо-

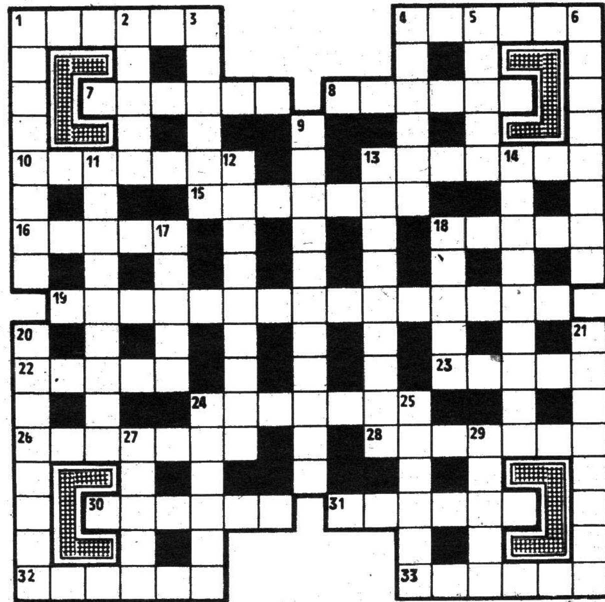

Тепер у нього цілий парк побутової техніки. Служить понад два роки міні-піч, вже пішла в «серійний випуск». Знайомому одну подарував, іншу зять одержав. Міні-млин збудував, хоч дружина висловлювала «протест». Та спробуйте збити Федоровича, коли натхнення з'являється. Не вдасться! Стругальний верстат, переносна електропилка, душова колонка завжди з теплою водою. Оригінальна й навдивовиж проста у користуванні машинка для консервування. Не турбується дружина й про дефіцитні кришки — машинка чоловікова так їх відновлює, що ніби з конвеєра зійшли.

Узагалі ж, про всі витвори талановитого умільця не переказати. Це треба бачити.

Затишний, добрий дім Наумчиків, радісна сім'я. Так воно завжди буває, коли хата щаслива — з начинкою дива.

Віктор БОЖОК,
журналіст.
Чернігівська область.
Фотоетюд М. ПЕРШИНА.

ПО ГОРИЗОНТА...
Президент радян...
ту театру. 7. Тор...
мент, який своєр...
ня, яке дало наз...
ний транспорт. 1...
лення спортсмена...
нічних правил. 2...
Жителька європе...
Т. Шевченка у да...
правозахисник. 3...
Декоративна росл...
ПО ВЕРТИКАЛ...
ну «Чорний обел...
юча рослина. 6. ...
тер словосполуче...
домий швейцарс...
ний матеріал. 17...
мед. 18. Неполіт...
Козацька страва...
службовець у Ст...

ВІДПОВІДІ ДО...

Акваплан. Бла...
равель». Знання...
Майдан. Нарізи. ...
«Уемблі». Фанера...
Ярошенко.

...ВІ

...селищі пансіо-
...інституту ін-
...льної авіації.
...не хотіли від-
...ію, вважаючи,
...лежить їм, бо
...риторії пансіо-
...йонний проку-
...що закони пи-
...ожих кам'яних
...часів вавілон-
...Хаммурапі, а
...кідки є власніс-
...нцидент вичер-

...ИНИЧЕНКО,
...кореспондент
...країни».

...х!

...ЛГИ» —
...Дон»

...з обласної га-
...ав недавно,
...а поспішно і
...здійснила ре-
...стських термі-
...канули в
...ентузіазм»
...суперництво»,
...змагання»,
...» і тому по-
...прий-
...ському
...призабута
...еться у вжи-

...ліб, як відомо,
...дорідний.
...ться жнива—
...побачимо, та
...егкими. Одна
...ред звісна: в
...меншає дос-
...айнерів і меха-
...олгоспі імені
...ом, зовсім...
...ват...

...комбайн «не
...ральної. За
...перший секре-
...ого райкому
...р Чорний, а
...ього буде дру-
...— Віталій Зе-
...нках працюва-
...спосвна райко-
...: солому-січ-
...тракторами
...заворгвідді-
...дов зі своїм
...О. Сердюком,
...лями транс-
...на тік водії
...Хрущ та

...нниварів у ра-
...ся неабияке—
...аніяких сум-
...бути. Хто доз-
...гордості від-
...йних лідерів?
...нагода трапля-
...ься? Адже
...комбайнери
...оступливі, за-
...ими в роботі.
...ть років, війду
...тково з-поміж
...а Дніпропет-
...жці обласних
...В. Чорний і
...знають, гадаю,
...имуть, зате і
...ціачої.

...Микола
...ПОРЕНКО,
...респондент
...аїни».
...ська область.

Уїк-енд, тобто вихідні

УДОМА НЕ ВСЕ ДОЗВОЛЕНО

● Етикет

Підвищеного почуття обов'язку потребують від нас і сімейні узи. Удома члени сім'ї звільняються від багатьох умовностей і влаштовують власний побут так, щоб усім було зручно. З цього, однак, не треба робити висновок, що в сім'ї можна поводитися без етикету. Взаємна толерантність, повага до старших, джентльменське ставлення до жінки — ці важливі умови допомагають підтримувати доброзичливу й теплу атмосферу в родині.

Білі плями в культурі почуттів хоч і повільно, та все одно руйнують гармонію домашнього вогнища, підточують найміцніші зв'язки.

Особлива ж увага — вихованню дітей. Саме з батьківською допомогою вони повинні оволодівати мовою почуттів. Це вміння любити, готовність поділити з ближнім радість і горе. Поступки й потурання дітям з боку старших нерідко позначаються досить згубно, особливо в подальшому житті.

Втім, це широка й відповідальна тема, і ми її обов'язково продовжимо.

● Хочете — вірте, хочете — перевірте

ВИ ДОБРЕ ЗНАЄТЕ СВОЮ ДРУЖИНУ?

Може, то тільки здається, що вам усе відомо про благовірну... А вони, жінки, знаєте, такі... Ось почитайте.

Кактуси привертають до себе жінок екзальтованих — ніби на знак протесту. Бажання бути оригінальною поступово переходить у хворобливу пристрасть. Очевидно, ви могли б пригадати 2—3 старих дів, котрі перетворили свої квартири на музеї кактусів різноманітних розмірів та форм.

Троянди до вподоби жінкам сентиментальним. По секрету для чоловіків — такі дами вважаються ідеальними коханками. Високоморальних мужчин просимо не читати (навіть не брати до уваги).

Польовим квітам віддають перевагу складні натури. Вони ж люблять і букети з трав та коренів. До цих дам треба знайти потаємний ключик. У любові вони вимагають повної вірності й взаєморозуміння. Але... це прекрасні домогосподарки.

До білих кал схильна містична жінка. Вона приваблива на вигляд, але дуже складна в спілкуванні. Тільки екстраординарний, революційний, несподіваний у всьому чоловік може розраховувати на її взаємність.

Тож, шановні чоловіки, спочатку зрозумійте свою кохану, а потім вже вибирайте їй квіти. І не помиліться... щось подібне рекомендує газета «Ступени», що виходить у Москві.

● Малий лексичний словник

ЧАС

Це продовження синонімічного ряду слова, початок якого дивіться у № 115 «ГУ», 15 червня ц. р.

Сухое, дождливое время — посушна, посушлива пора, дощова година. Перед обідом — передобідок, перед вечерею — підвечір'я, підвечірок. Перед сном — передсоння, обляги. Між весною й літом — залітки. **Время перевозки, хлеба с поля** — коповіз, возовиця. **Время сгребания** — гребовиця. **Время пахания** — оранка, ралянка. **Время посева** — сіянка, сівба. **Перед сбором хлеба и овощей** — переднівок. **Время роения пчел** — рійба, ройовиця. **Время собирания мака** — макотрус. **Время свадеб** — женитво. **Праздно провести время** — змарнувати час, згаяти час, провакувати.

● Невідоме про відоме

ЧАЙ

Спека... Чим утамувати спрагу? Найкраще, як свідчить досвід середньоазіатських народів, чаєм. Цей чудовий напій, особливо ж зелений чай, освіжає тіло, мабуть, сприяючи випаровуванню. П'ють його у будь-який час дня, у будь-яку спеку — з цукром чи без нього. Казахи, наприклад, люблять міцно заварений чай з підсмаженим пшоном.

У вигляді гарячого напою чай збуджує нервову систему і притупляє почуття втоми, полегшує розумову та фізичну діяльність. Але якщо його вживають у дуже великих дозах і часто, він може спричинити серцебиття, почуття остраху, неспокій.

● Поради

МЕБЛІ В КВАРТИРІ

Квіти квітами, характер характером, а порядок і затишок у квартирі все одно лишаються за нами, жінками.

Щоб меблі завжди мали привабливий вигляд, кілька порад.

Жирні плями з пофарбованої поверхні можна змити аміачним розчином. На одну частину аміаку — 6 частин води.

Сліди від мух зникнуть, якщо протерти їх розрізаною навпіл цибулиною.

Чорнильні плями обробляють пивом. Потім це місце треба натерти парафіном.

Плями невідомого походження стирають сумішшю 50 г бензину, 10 г розчину аміаку, 16 г зубної пасти, 4 г крейди і 100 г води.

Вигляд червоного дерева відновить обробка оцтом чи холодним чаєм. Дубовий предмет протирають холодним пивом. Шкіряну оббивку освіжить збитий яєчний білок.

● Із скарбниці мудрості

ПРЕМУДРИЙ СОЛОМОН ГОВОРИВ:

● Ненависть пробуджує сварки, а любов творить злагоду ● Той сипле щедро, і йому ще прибуває, а той скупий надміру — і убожіє ● Хто іншим допомагає, тому допоможуть ● Хто напоїть спраглого, не вмре від спраги

Футбол

ПРО СКАНДАЛ І ТУРНІРИ

Перед матчем чемпіонату країни між київськими динамівцями та ЦСКА наш кореспондент мав коротеньку розмову з президентом ФК «Динамо» Віктором Безверхим. Мова, як ви вже здогадалися, велася про скандал, що виник у грецькому клубі «Олімпіакос» (Пірей), де тренером Олег Блохін, а в складі команди виступають Протасов, Ю. Савичев і Литовченко.

— Коли укладали контракт Олега Протасова, то ніяких порушень не припускалися, — сказав В. Безверхий. — Для мене, мов блискавка з ясного неба, повідомлення про наявність аж трьох документів. Ми ще маємо зв'язатися з президентом «Олімпіакоса» Аргірісом Сальярелісом, тоді можна буде говорити конкретніше.

А тим часом завершився п'ятнадцятий тур чемпіонату СРСР. Позавчора зіграно один матч у Москві, де місцеві динамівці переграли «Спартак» з Владикавказа — 3:1.

Перш ніж навести результати матчів 16-го туру в турнірі першої ліги, з приємністю повідомимо, що українські команди виступили успішно. Чернівецька «Буковина», граючи на виїзді, перемогла «Котайк» — 2:1. Сімферопольська «Таврія» вдома взяла гору над «Факелом» (Воронеж) — 3:1.

Решта матчів завершилася так: «Зеніт» — «Нефтчі» — 0:1, «Пардаугава» — «Динамо» (Сухумі) — 4:0, «Ротор» — «Шинник» — 4:2, «Кайрат» — «Локомотив» — 1:0, «Ростсільмаш» — «Нафтовик» — 3:0, «Кубань» — «Новбахор» — 0:0, «Тілігул» — «Текстильник» — 0:0, «Динамо» (Ставрополь) — «Зімбрул» — 2:2, «Геолог» — «Уралмаш» — 1:1.

Наступний тур пройде 27-го червня. «Буковина» прийматиме кишинівський «Зімбрул», а «Таврія» гратиме в Намангані з «Новбахором».

Нарешті, ще одна інформація. Вона стосується юніорського чемпіонату світу, що проходить у Португалії. Збірна СРСР в третьому матчі групового турніру мірялася силами з командою Трінідаду і Тобаго. Наші виграли — 4:0 і завтра проведуть черговий матч з футболістами Іспанії.

Василь АНДРУХІВ.

Навколомистецькі новини

ЯК СЯ МАЄ ВІКА

Після виступу на фестивалі «Оберіг-91» Вікторія Врадій у серпні гастролюватиме у Каховці, потім — Запоріжжя, «Червона рута», куди її запрошено як гостю. Згодом (можливо!) відбудуться гастролі по Замбії. Артистка також знімається в одній з головних ролей у фільмі «Мана», зйомки якого фінансує спільне українсько-канадське підприємство (режисер Олександр Денисенко). У розмові з журналістами Вікторія висловила свою незгоду з ходячим образом «сестрички братів Гадюкіних», оскільки працює у власному творчому колективі.

За матеріалами інформагентства «Інтелект».

Це ж треба!

А ЩЕ БУВ ВИПАДОК...

Витверезнику Чернігівського міськуправління внутрішніх справ виповнилося... 32 роки. Його нинішній начальник М. Буряк ділиться спогадами:

— Бувало, ще п'ять років тому хапали до нашого закладу хтозна за віщо. Пам'ятаю, одну жінку покарали за те, що зберігала вдома пляшку горілки. А то ще був випадок. Холодного зимового вечора приходить інтелігентний чоловік, просить переночувати — в готелі, мовляв, жодного місця. Не на вокзал же йти. Ми йому відмовили — тверезий же був. Грюкнув він дверима й пішов. А через годину приїздить на таксі, але вже ледь язиком повертає, такий п'яний. Тепер вже, звісно, надали платну послугу...

Так, і на житті цього закладу віддзеркалюється наше життя.

Петро ПУЛІНЕЦЬ,
журналіст.

Чернігів.

Коротко

ПРАДІДІВСЬКИМ МАРШРУТОМ

Дніпропетровський облспорткомітет визначив 4 серпня початком вітрильної регати на честь 500-річчя запорізького козацтва. Кінцевий пункт — Стамбул.

Інформагентство «Республіка».

ПОГОДА

22 та 23 червня у східній частині України короткочасні дощі, грози, місцями сильні зливи, крупний град, шквали 25—30 метрів за секунду. На решті території без опадів. Лише 22 червня на заході місцями короткочасний дощ, гроза. Вітер змінних напрямків, 3—5 метрів за секунду. Температура вдень 20—26, на півдні та сході 30—33 градуси. Вночі 12—17, у східних областях 16—21 градус.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер змінних напрямків, 3—5 метрів за секунду. Температура 21—26 градусів.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Далекий предок, родоначальник. 4. Актор, Президент радянського Національного центру Міжнародного інституту театру. 7. Торговець. 8. Дощате підвищення. 10. Музичний інструмент, який своєрідно використовувався на Січі. 13. Грецьке поселення, яке дало назву одному з видів спорту. 15. Частина міста. 16. Водний транспорт. 18. Герой французького Опору з України. 19. Позбавлення спортсмена прав брати участь у змаганнях за порушення технічних правил. 22. Норми поведінки. 23. Творча група театру. 24. Жителька європейської країни. 26. Перший дослідник творчості Т. Шевченка у датській літературі. 28. Місто в Чехії. 30. Священик-правозахисник. 31. Писемність. 32. Суцвіття специфічної форми. 33. Декоративна рослина.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Дружина Одіссея. 2. Бджолоїдка. 3. Автор роману «Чорний обеліск». 4. Диктор Українського телебачення. 5. Плаваюча рослина. 6. Поет. 9. Скорочене слово, утворене з початкових літер словосполучення. 11. Мати Наталки Полтавки. 12. Всесвітньовідомий швейцарський філософ. 13. Українська співачка. 14. Допоміжний матеріал. 17. Місто, в якому народився засновник ісламу Мухаммед. 18. Неполітична молодіжна організація. 20. Кущ, зарослі. 21. Козацька страва. 24. Виразник якихось ідей, поборник. 25. Судовий службовець у Стародавньому Римі. 27. Укочена дорога. 29. Птах.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДА «ВІД А ДО Я», НАДРУКОВАНОГО 13 ЧЕРВНЯ

Акваплан. Бланк. Вихлоп. Гудина. Двері. Еластаза. Єкельчик «Журавель». Звання. Ідеалізація. Їрасек. Йорданс. Кандиба. Лаокоон, Майдан. Нарізи. Одрехівські. Паротяги. Розгадка. Садиба. Томсон. «Уемблі». Фанера. Хрест. Целібат. Чурек. Штурм. Щурат. «Югосталь». Ярошенко.

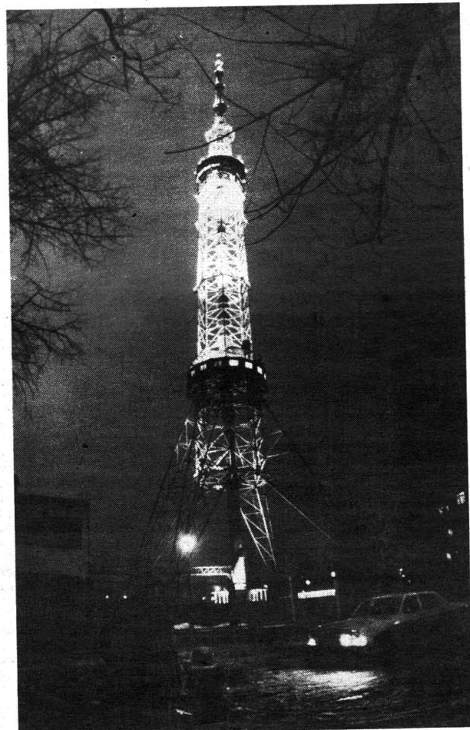
Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА.
Тел. 441-86-20

Є така думка

СУВЕРЕНІТЕТ ЕФІРНОГО ЧАСУ

Телеглядачі України пишуть, телефонують до редакції. Їх хвилює, чому програми Російського телебачення транслюються по УТ тільки в межах певного часу. Це питання зринало і в парламенті республіки. Виступ голови Держтелерадіо УРСР М. ОХМАКЕВИЧА перед депутатами не всі чули.

Тож сьогодні Микола Федорович — наш співрозмовник.

— Кажуть, Миколо Федоровичу, й таке: з українського телеефіру програми Російської телерадіокомпанії знято. Це що, чутки?

— Звичайно. Бачите, нині склалася така ситуація: якщо в чомусь засумнівалися депутати, то починає сумніватися й частина суспільства. Я сказав би, що в таких спірних питаннях усе ж треба покладатися на фахівців.

— Певно, нам би не завадило повернутися дещо до історії цього питання. Як-не-як, а Українське телебачення здобуло ще один канал для свого виходу в ефір. А це значна перемога, втім, чомусь недооцінена. Гадаю, не просто ж узяли та й віддали Україні такий могутній засіб інформації, як окрема програма телебачення?

— То був період складної роботи. Технічної — треба було підготувати виробничу базу, систему комутації. Морально ми були готові до цього давно. На Україні діяло два російськомовних канали і тільки один український. Та ми знали, що Російське телебачення одержить свій канал, отой самий другий загальносоюзний. Інші зацікавлені республіки також заявили, що й вони перейдуть на цей канал. Та іншого підходу бути й не могло. І тоді керівництво Держтелерадіо СРСР почало активно діяти, щоб залишити за собою і перший, і другий союзні канали. На такий варіант ми не погодилися. В упертому протистоянні зійшлися на тому, що за ним залишається лише канал першої програми, який, до речі, вони оплачують із союзного бюджету.

— Виявляється, ефір, хоч і субстанція, яку не помацаєш, але це простір, де можуть зійтись інтереси багатьох...

— З прийняттям Декларації про суверенітет України ми повинні дбати й про суверенітет ефірний. Не треба забувати, що ефір має свою вартість, досить високу. Всі країни свій ефір ревно оберігають. Існує Міжнародна конвенція про розподіл діапазонів частот, ми в принципі за нею й діємо. А її головний принцип полягає в оберіганні країни від ефірної агресії. На жаль, у нас тут достатньо безладдя, як і в усьому іншому.

А тим часом нам таки треба оберігати свій ефір — і від внутрішнього свавілля, та й від зарубіжної експансії. Що маю на увазі? На УТ ми сповідуємо принципи політичної врівноваженості, поміркованості, національної злагоди. Працюємо на політичну рівновагу. Тому не можемо бути байдужими до того, що відбувається на цьому ристалищі. Уже й не знаємо, як повестися з відеосалонами, які стали осередками несмаку, духовного зубожіння, розпусти. Так ми можемо дійти, якщо своєчасно не схаменемося, ще й до «ефірного салону». Це не шлях до багатоканального телебачення. Один депутат говорив, що навіть Мальта має 17 каналів, а в нас, мовляв, про це держава не дбає. Можу сказати одне: в жодній цивілізованій країні світу багатоканальне телебачення не створюється державою. Відсилаю до досвіду Франції, ФРН, Англії, Італії тощо. В Америці, наприклад, на державному утриманні тільки ті програми, що йдуть на закордон. Ясніше це можна зрозуміти, якщо згадати радіостанції «Свобода», «Голос Америки». До речі, на США вони мовлення взагалі не ведуть.

Телебачення й радіо нині — найбільш могутні засоби масової інформації. А у всьому світі це ще й дуже прибуткові галузі.

— Як же ми ними розпоряджаємося?

— Розвиваючи суверенітет республіки, ми повинні дбати про те, щоб і ефір служив цій справі. Роздавати канали інформації направо й наліво — ну, м'яко кажучи, просто нерозважливо. Їх у нас і так, як відомо, обмаль.

Упродовж останніх років не раз виникало питання: чому на Україні діють два канали російськомовні і тільки один — український? Особливо ж це питання загострилося з прийняттям Закону про мови в УРСР. Зрозуміло, що саме радіо, телебачення повинні відіграти вирішальну роль у його реалізації. І цю справу ми не розпочали 13 травня, у понеділок, коли почала працювати російська програма. Це відбулося значно раніше. Візьмемо для прикладу радіо. Суттєво скоротили кількість російських програм на першому союзному радіоканалі. І, до речі, нам ніхто не закинув: що ж це ви робите таке? Повністю модернізували «Промінь» з тим, щоб надати йому національного колориту.

— А що робиться на телебаченні й радіо для представників тих національностей, що живуть на території України?

— Існує перший канал ЦТ, який, на мій погляд, може задовольнити потреби російськомовного населення. В українських програмах також нерідко виступи, інтерв'ю звучать російською мовою. Декому це не подобається. Але ж ми не можемо добирати учасників передач лише за мовною ознакою. Вважаю, що до таких крайнощів доходити не слід. Щодо інших національностей, то тут велику роль відіграє регіональне мовлення. Так, на Закарпатті, де проживають угорці, радіо й телебачення десь відсотків 20 ефірного часу ведуть угорською мовою. В Криму відповідно — татарською, в Приазов'ї — грецькою тощо. З часом доведеться розв'язувати ці питання і на рівні республіканського мовлення. Якщо думати про перспективу, то, зрозуміло, на одному українському каналі цього не досягти. З введенням другого каналу відкриється більший простір.

— Нині УТ широко віддає свій ефір трансляції засідань сесій Верховної Ради України. Глядачі, власне кажучи, вже не уявляють без цього телебачення взагалі. Вашому творчому колективові, очевидно, доводиться відповідно перебудовуватися, маневрувати.

— Приблизно 40—50 відсотків вечірнього, підкреслюю, найбільш престижного, мовлення йде на трансляцію роботи сесії. Свої ж власні програми опинилися у скруті, ніде «видавати». Це також стало вагомою причиною того, що ми так активно боролися за другий український канал. До того ж ми завершуємо будівництво потужного апаратно - студійного комплексу телебачення у Києві (остаточна вартість його буде майже 70 млн. крб.). З введенням його у дію відкриваються нові можливості для розвитку багатоканального телебачення. До цього творчо треба готуватися заздалегідь. Що ми й робимо...

— З переходом до ринку не можна обминути питання про асигнування роботи телебачення. Коротше кажучи, хто платить вам за музику? Центр чи республіка?

— Українське телебачення живе з бюджету республіки. Центр ніколи не давав нам ніяких коштів. За власний рахунок ми будувалися й розвивали свою базу. І це в той час, коли республіка в прямому розумінні брала участь у розбудові Центрального телебачення (згадаю Останкіно, Олімпійський телевізійний комплекс тощо).

— А нині?

— Нічого не змінилося. Міняється лише ставлення до власності ЦТ. Росія, наприклад, запросила собі значну частку його вартості. Виникає питання: чому ж Україна не може одержати бодай свою частку? Бо виходить, що всі ці роки ми власними, нехай і злиденними, коштами створювали телебачення, базу для розповсюдження програм, а господарями мають стати інші. Тому насамкінець хочу заявити таке: ми не можемо за рахунок республіканського бюджету розповсюджувати програму Російської телекомпанії. Це абсурд, недалекоглядність тих, хто наполягає, щоб ми капітулювали у цій ситуації.

— І все ж трансляція відбувається. Чому? Правда, наші читачі скаржаться, що на найцікавіших передачах — саме у вечірньому блоці, скажімо, вона переривається.

— Дивно було б, якби ми не зробили акцент саме на вечірньому, як я уже говорив, найбільш престижному часі. Ми ж собі не вороги. Що, нам видавати такі програми, які, до речі, мають досить високий рейтинг у глядачів, як «Вечірній вісник», «Гарт», «Плеяда» та інші, в денний час? А мета наша — перетворити другий телевізійний канал на канал стабільної інформації, надати йому художньо - просвітницького характеру. Він має працювати на духовне відродження України.

Розмову вела Людмила **БАРАНЕВИЧ**.

Селянський щоденник

СІНО — НА ВІШАЛО...

У передгірській Свалявщині згадали про досушування сіна на вішалах. Звичайно, метод потребує додаткової ручної праці. Але іншого виходу немає. Традиційно бракує кормозаготівельної техніки. Місцева промисловість її не випускає, а «зверху» дають мізер. Скажімо, нинішнього року область одержала шість скирдоскладачів. Як же їх розподілити серед сотень господарств? Доводиться знімати техніку, зокрема екскаватори, з інших об'єктів, виділяти додаткову робочу силу.

Теж за звичним сценарієм не вистачає мастильних матеріалів. Поки що через це агрегати не простоювали. Але під час масового збирання кормів з такою технікою приколи гарантовані.

Загалом господарства області забезпечували себе кормами в гірських районах на 30, у низинних — на 90 відсотків. Окрім уже згаданих моментів, вихід вбачається у вирощуванні кормів за межами області. Наприклад, колгосп імені Кірова догляда 400 гектарів багаторічних трав, 80 — кукурудзи, 2 — соняшнику на землях Миколаївщини. Подібні контракти мають і кілька інших господарств.

Вразливим місцем залишається зберігання впораних кормових культур. Бракує відповідних приміщень, навісів тощо. Приміром, останніми колгоспи Перечинського та Ужгородського районів забезпечені лише на 62 та 55 відсотків.

У цілому керівники галузі, яка поступово переорієнтовується на збільшення виробництва високобілкових кормових культур, дивляться в майбутнє з оптимізмом. Чи вистачить її до зими?

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

Закарпатська область.

ПІДШИПНИК, КУДИ ТИ КОТИШСЯ...

Погода, як на замовлення. Можна було б від заготівлі сінажу до сіна приступити. Але раптом непередбачена ситуація —косарка вийшла з ладу: «полетіли» підшипники. А де їх узяти? Сьогодні в Тростянецькому районі цього ніхто, мабуть, не знає.

— Прикро, — каже голова колгоспу «Дружба» Олексій Жмудь, щодень працюємо, а потім два-три відпочиваємо. Дощі стали на заваді, не дають упорати сіно. А тут ще техніка нікудишня: постійно ламається. До німецьких косарок Є-281 взагалі не дістати запчастин, додам сюди ж дефіцит мастил, і стане зрозумілим, чому стримується косовиця.

Щодня, як повідомили в РАПО, тут заготовляють по 2,5—3 тисячі тонн сінажу. А можна і треба більше.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Вінницька область.

ПРО «БАЗАРНІ» КАВУНИ

Середина червня, а в агрофірмі «Дніпро» Бериславського району вже завершено перший укіс люцерни. Подумалося: невже дощі цьому не перешкодили? Адже вони сплутали карти кормозаготівельникам багатьох інших господарств області.

— Раніше й у нас так було: задощить — техніка зупиняється, — розповів директор агрофірми Микола Чуча. — Хоча, наскільки я знаю, на Західній Україні кормозаготівельники води не бояться. Тепер наші агрегати косять і погожої днини, і між дощовими «вікнами». Виробіток на косарку сягає щодня до 13 гектарів. Головне — добре провентилювати завезену на двір зелену масу.

Інший козир — оренда. В агрофірмі механізатори кормозаготівлі знайшли їй гідне застосування.

Прогноз по цьому господарству втішний: до початку збирання ранніх зернових візьмуть, як мінімум, два укоси багаторічних трав. А по області? Районом на 10 червня заготовлено неповну частину сіна, мізерну кількість вітамінно - трав'яного борошна. Причина не тільки в дощах. За останніх п'ять років площі під кормовими травами скоротилися з 165 тисяч гектарів до 148. Крім того, захопившись нині модною комерцією, деякі керівники колгоспів та радгоспів роблять ставку на «базарні» кавуни і під за рахунок кормових культур. Худобу або вирізують, або утримують голодною.

До того ж, монопольне становище заколисує агропромислові господарства. Діють вони, не оглядаючись на конкуренцію. І справжніх конкурентів фактично не існує, адже із виділених для херсонських фермерів 23 тисяч гектарів поки що буде взято лише 500 гектарів.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Херсонська область.

ПРО КУБУ, І НЕ ТІЛЬКИ

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ ПЕРША

Перші сто тридцять дітей із постраждалих від Чорнобиля регіонів Радянського Союзу прибули на лікування на Кубу наприкінці березня минулого року. В аеропорту Гавани їх зустрічав Фідель Кастро. Тоді радянські матері сказали кубинському керівникові, що в нашій країні багато дітей, яким потрібна медична або санаторна допомога. І Фідель Кастро відповів, що умови на Кубі є, можемо приймати більше дітей.

З того часу в піонерському таборі імені Хосе Марті, що під Гаваною, побувало майже п'ять тисяч дітей з СРСР, з них понад чотири тисячі — з України.

У нашій пресі з'явилися різні публікації з цього приводу. В одних — вдячність кубинцям за допомогу, в інших — сумніви в її ефективності, сумніви щодо впливу на здоров'я, який може справити далекий переліт, а також тропічне сонце.

Щодо перельоту можна сказати відразу — мільйони людей, в тому числі дітей, літають над планетою на далекі відстані. І медицина не зафіксувала, що перельоти впливають на людину негативно. Та й твердження про нібито шкідливість сонячного випромінювання у тропіках виявилися безпідставними. Про це свідчать результати спеціальних досліджень, здійснених кубинськими лікарями.

А тепер — про медичну допомогу й оздоровлення наших дітей. Рівень медичної допомоги, медичної техніки на Кубі не зрівняти з нашим. Твердимо це з упевненістю, бо довелося кілька днів і в госпіталі полежати, і в багатьох медичних закладах побувати.

Скрізь — західне медичне оснащення або новітні установки, сконструйовані кубинськими спеціалістами. Установки, які не поступаються кращим світовим зразкам. Підготовка лікарів на Кубі відрізняється від нашої. На медичний факультет Гаванського університету можуть складати іспити лише ті молоді люди, які мають 90 відсотків вищих балів за середню освіту. Навчання в університеті — шість років. Далі — три роки роботи «майстром на всі руки», як правило, в глибинці, сімейним лікарем. Слід сказати, що понад половину кубинців охоплено системою сімейних лікарів. Причому на відміну від наших порядків, якщо це можна назвати порядком, на Кубі долю випускника університету соціальний статус батьків не визначає. Чи батько твій секретар ЦК, чи професор, чи робітник — все одно неодмінно поїдеш у глибинку працювати сімейним лікарем. Честь і чесність у кубинському суспільстві важать дещо більше, ніж у нашому. Після трьох років такої роботи — спеціалізація у госпіталі за певною програмою. Тут уже молодий лікар визначається, ким він буде — хірургом чи окулістом, стоматологом чи терапевтом. Від обраного напряму залежить термін спеціалізації. Серцева медицина — то п'ять років, педіатр — чотири і т. д. І лише після цього, склавши ряд іспитів, молодий спеціаліст стає повноправним фахівцем. А діагностична й інша апаратура, яка до його послуг, повторюємо, на світовому рівні.

ДЛЯ ДОВІДКИ: в національній системі охорони здоров'я Куби працює 40 тисяч лікарів 35 спеціальностей, існують 264 лікарні, 421 поліклініка, 113 будинків для літніх людей, 160 стоматологічних клінік і 12 медичних дослідних інститутів. І все це, не забувайте, у невеликій країні з десятимільйонним населенням.

— Ми ж проголосили з самого початку, що мета соціалізму — людина. Звідси, логічно, пріоритетні напрями — охорона здоров'я й освіта, — сказав під час зустрічі президент Національної асамблеї Народної влади Куби Хуан Ескалона Регера.

Виходячи з цих пріоритетів, уряд Куби щороку виділяє на розвиток охорони здоров'я 10—11 відсотків державного бюджету (порівняйте з двома-трьома залишковими відсотками у нас).

З багатьма кубинськими професорами-медиками довелося потім розмовляти. І всі вони говорили про те, що уряд, плануючи бюджет, завжди враховує пропозиції лікарів, виділяє достатньо коштів. Навіть не кожного року вдається освоїти виділене на всі сто відсотків, буває, що на 97—98.

Зате сьогодні Гавана має понад 20 госпіталів світового рівня. І це оцінка не самих кубинців або наша. Скажімо, ортопедичний госпіталь «Франк Паїс» Всесвітня організація охорони здоров'я називає у першій трійці лікувальних закладів цього напряму в світі. До речі, саме тут одержують допомогу і колишні воїни-«афганці», й інші громадяни з СРСР. Ми, зокрема, зустріли тут дівчинку з Києва, якій в автомобільній катастрофі було перебито хребет. Кубинські лікарі поставили її на ноги за рік і незабаром відправлять додому на остаточну реабілітацію.

Щодо воїнів-«афганців», то маємо сумнів, щоб вони вдома одержали допомогу такого класу. Тут і пересадка кісток і тканин, і індивідуальні протези, і добре харчування, і виїзди на пляж та екскурсії. Це за тієї скрути з паливом, яку відчуває Куба! Мало того, кубинці платять цим хлопцям по 56 песо сертифікатами кожні два тижні. А на ці гроші можна-таки дещо придбати в магазинах для іноземців. Додамо, що й наші батьки та вихователі дітей Чорнобиля одержують на Кубі платню сертифікатами на себе й дітей. І це знову ж таки за тієї скрути в країні, де практично все — по картках. Якраз під час нашого перебування і хліб перевели на картки. Тепер кожному жителю острова припадає його на день лише 80 грамів.

Ми прагнемо хоча б чимось віддячити радянським людям за ту допомогу, яку подавав нам Радянський Союз, говорили нам і кубинські керівники, і лікарі.

Наші чорнобильські діти після прибуття на Кубу потрапляють у найкращий її піонерський табір імені Хосе Марті на березі океану. Малі живуть разом з матерями або з батьками, старші — невеликими групами — з вихователями. На кожну групу — медична сестра й перекладач.

У таборі — широкопрофільний госпіталь. Директор його, доктор Расьєль Янес, розповідає, наскільки глибоко обстеження проходять діти. Статистика, зібрана кубинськими лікарями, свідчить, що у 90 відсотків чорнобильських дітей — карієс зубів. Стоматологічна допомога подається на місці. Порівнювати її з нашою — неможливо. Це — зовсім інший рівень. Діти спершу, за звичкою, бояться зубних лікарів. Та коли побувають у них — страх зникає. Сприймається воно наче чудо — тобі лікують зуби, і це, виявляється, зовсім не боляче.

Після обстеження визначається, де і яку допомогу буде подано дітям. Чи в госпіталі, який тут же, у піонерському таборі, чи в одному із спеціалізованих госпіталів Гавани.

— Зв'язок захворювань дітей з чорнобильською катастрофою, безперечно, простежується, — говорить доктор Янес і наводить дані.

Майже у половини дітей, що приїжджають сюди, а їх, до речі, ще в Києві оглядають і наші, і кубинські лікарі, так от, майже у половини дітей — гіперплазія (збільшення розмірів) щитовидної залози. Це така штука, яка може перерости в злоякісну пухлину. Операції на щитовидній залозі здійснюють і вдома, в нашій країні, і на Кубі. У чверті дітей виявляють гіперплазію лімфатичних вузлів. Місцеві діти такої хвороби не знають. Тепер її уважно вивчають кубинські вчені. У п'ятої частини дітей не в порядку шлунково-кишковий тракт, є випадки випадіння волосся, лейкемії. 35 дітей з допомогою гаванських лікарів і ліків подолали важку форму лейкемії і зараз зміцнюють своє здоров'я. Кільком дітям довелося робити пересадку кісткового мозку, інші складні операції.

Є випадки, коли тільки на Кубі діти змогли вперше чути голос своїх батьків. Це ті хлопчики й дівчатка, які мали дуже слабкий слух, а тут їм поставили добрі протези, що підсилили його, — невеличкі апарати з батарейками на раковини вух. І це знову ж таки, незважаючи на вкрай складну економічну ситуацію на Кубі.

До чого ми про це знову тут згадуємо? Бо й елементи до цих апаратів, і чимало ліків для боротьби з лейкемією, й інші медикаменти та пристрої — західного виробництва. Куба купує їх за валюту. Хоча вже багато чого виробляє й сама, та все ж їй буквально з кожним днем важче знаходити кошти.

ДЛЯ ДОВІДКИ: хоча кубинці так і не відповіли на наше запитання, у скільки їм обійшлося лікування тільки українських дітей, ми все ж таки спробували зробити приблизні підрахунки. Допомогла в цьому замітка, надрукована в одній з республіканських газет. Так от, у ній йшлося про те, що нинішнього року Ізраїль подасть медичну допомогу 300 дітям Чорнобиля і що одна з благодійних західних фірм заплатить за це мільйон доларів. Після простих арифметичних дій з'ясувалося, що на лікування чотирьох тисяч дітей з України Куба вже витратила як мінімум 13 мільйонів доларів.

Ми бачили прекрасні ортопедичні пристрої для воїнів-«афганців», цих жертв політики брежнєвської кліки, зроблені на добре оснащеному кубинському підприємстві. До речі, воно входить у комплекс ортопедичного госпіталю «Франк Паїс» у Гавані. Так ось, і для цих пристроїв для наших хлопців, і для вельми складної операції дівчинці, про яку ми вже згадували, потрібен титан. Не десь, не за тридев'ять земель він виробляється, а у нас, на Україні, на Запорізькому титано-магнієвому комбінаті. Але поставок титану на Кубу із Запоріжжя немає. Невже ж ми навчилися акуратно постачати цей метал тільки для будівництва ракет?! І не можемо вчасно виділити його для лікування наших же людей? Запитання ці зовсім не риторичні. В них — характерні риси ще вчорашнього нашого способу життя, риси, яких ми не позбулись і сьогодні. Все краще — військово-промисловому комплексу або космічним дослідженням, де теж треба розібратися, що робиться там для науки, а що просто заради того, щоб подивувати світ своєю уявною могутністю і нашим, так би мовити, розквітом. А вже те, що від усього того залишиться, — на все інше. І наприкінці довжелезного списку всього іншого — потреби соціальні, зокрема медичні. Чи не так? Чи щось рішуче тут змінено за останні роки?

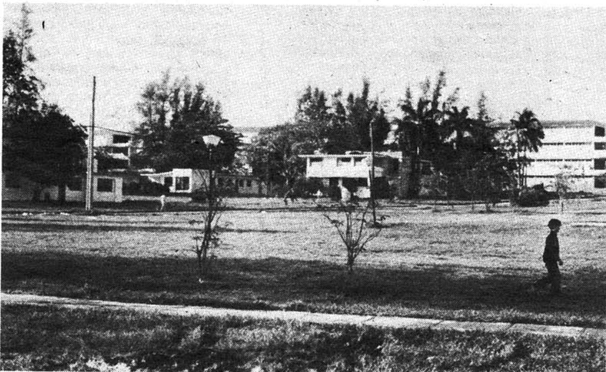
Втім, хіба хтось візьметься перелічити всі наші проблеми?

Так що дозвольте закінчити нашу першу кореспонденцію з Куби. Закінчити словами вдячності кубинцям за все, що вони роблять для наших дітей.

Ігор ГРУШКО,
Сергій ПРАВДЕНКО.

На знімках: піонерський табір імені Хосе Марті — у таких котеджах живуть наші діти; пляж — найулюбленіше місце відпочинку.

(Далі буде).

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНФЕДЕРАЦІЯ?

Я К ВІДОМО, у Празі з 12 по 15 червня з ініціативи президента Франції Ф. Міттерана і президента ЧСФР В. Гавела відбулася нарада, присвячена питанню створення європейської конфедерації. На нараду були запрошені представники позаурядових кіл з усіх країн Європи, а також з Канади та США. Головним чином, це політичні діячі, парламентарії, вчені, письменники, бізнесмени. Наприклад, Польщу репрезентували Т. Мазовецький, Б. Геремек, Литву — К. Прунскєне, Естонію — І. Тооме (голова Комісії закордонних справ естонського парламенту), СРСР — О. Яковлєв, Ф. Бурлацький, Л. Абалкін, О. Адамович, М. Шмельов, В. Трєтяков (головний редактор «Независимой газеты»), у болгарській делегації були Б. Димитрова (добре в нас відома письменниця), О. Каракачанов (мер Софії), у списку запрошених від США — Ч. Мілош, О. Сорос, серед представників Франції — відома громадська діячка і письменниця С. Вейл. Мені випала честь брати участь у нараді і виступати, зрозуміло, від свого імені, оскільки всі учасники зустрічі трактувалися чеськословацькими господарями не як представники держав, а як особи, що приїхали з різних держав. На вимогу естонця І. Тооме список учасників, у якому прибалтійці і я значилися як представники СРСР, все ж був перероблений і в ньому з'явилося слово «Україна».

Вступним словом нараду розпочав В. Гавел, а відкрив її професор І. Гаєк, відомий як міністр закордонних справ часів «празької весни» і «перебудови», яку розпочинав О. Дубчек.

Сто п'ятдесят учасників наради працювали, спочатку розділившись на шість секцій, а потім відбулося пленарне засідання, на якому зробили доповіді голови секцій і виступили президенти В. Гавел і Ф. Міттеран.

І в промовах президентів, і майже в усіх виступах, які мені довелося вислухати на секції «генеральних проблем», в основному порушувались питання — що таке європейська конфедерація і хто має бути її членом.

Як мені здається, В. Гавел і Ф. Міттеран, а також більшість учасників наради вкладали в слово «конфедерація» поняття економічної та духовної єдності Європи, а не якогось політичного чи державного об'єднання. Лунала навіть пропозиція, щоб відмовитися від слова «конфедерація», замінивши його словом «форум» (К. Прунскєне). Всі погоджувалися з тим, що нова структура не повинна замінити існуючі загальноєвропейські організації, не повинна мати політичного, оборонного характеру. Вона повинна лише доповнювати гельсінкський процес, прямуючи до економічної та якоюсь мірою культурної інтеграції народів Європи. Дехто твердив, що європейська конфедерація — утопія, її треба розглядати лише як рух до ідеалу, як напрям розвитку найголовнішої європейської ідеї.

При різноманітності поглядів все ж можна було помітити, що йдеться насамперед про єдність демократичних устроїв, єдність народів, які визволилися з-під сталінсько-брежнєвської кормиги, з народами Заходу.

І постійно зринало питання, а як же бути з радянськими республіками, з прибалтійськими державами, взагалі з СРСР. Пропонувалося членами конфедерації зробити лише членів гельсінкського процесу, тобто залишити поза увагою Україну й Білорусію, хоча вони — члени ООН, а також обійти мовчанкою домагання інших радянських республік, зокрема таких європейських націй, як росіяни, молдовани, прибалтійці. Але оскільки конфедерація Європи обговорювалась як ідея, реалізація котрої потребуватиме ще багато часу, то всі, зрештою, погоджувалися, що треба йти поетапно, спочатку включивши до «форуму Європи» ті держави, які вже остаточно прийняли ринкову економіку, а потім уже інші. Представник Франції після мого виступу так і заявив: «Спочатку ставайте державою, побудуйте демократичне суспільство, а вже потім будемо вирішувати, чи може Україна увійти як повноправний член до європейської конфедерації». Представник Швеції пан С. Астром, одначе, схилився до думки, що Україна вже сьогодні має певні права для того, щоб увійти в конфедерацію. Іти назустріч народам, що визволяються,— така була головна думка і деяких інших виступів.

Більшість учасників наради дійшли висновку, що вже тепер необхідно створити якусь дуже гнучку й легку структуру, яка мала б займатися питаннями становлення європейської конфедерації як певного об'єднання нині діючих національних і міжнаціональних установ.

Дискутувалося також питання про належність до європейської конфедерації США і Канади. Ф. Міттеран висловився приблизно так: «Північноамериканці — це діти Європи, але добре було б, щоб вони не ставали її батьками».

Учасники наради роз'їхалися, не схваливши жодної резолюції.

Зрозуміло, Україна не є предметом особливого зацікавлення багатьох європейських політиків. Вони зберігають давній стереотип: те, що в кордонах СРСР, — для них не Європа. І наше членство в ООН вони вважають фікцією. Висновок один: треба довести Європі, що Україна — це держава, але доводи, що опираються на теперішню нашу Конституцію, на членство в ООН і т. д., це деталі, що їх Європа і світ візьмуть до уваги лише тоді, коли Україна матиме контроль над своєю територією, свою армію й валюту, своє незалежне державне життя. А тому все залежатиме не від далеких благодійників, а від того, скільки незалежності, свободи й демократії зможе український народ сам вибороти на своїй землі.

Подаю свій виступ, виголошений чеською мовою (робочими мовами були чеська, словацька, французька та англійська, а на пленарному засіданні й російська), якою, крім мене та чехів, ніхто не користувався. Сам собою дріб'язковий факт, але чи не свідчить він, що безодня, яка ділить так звані великі й нечисленні народи, дуже глибока.

Пані і панове!

Ідея створення європейської конфедерації, висунута президентом Ф. Міттераном, підтримана й розвинута президентом В. Гавелом, відображає прагнення європейських народів до відродження, до свободи і встановлення на всьому континенті однакових обставин для демократії, захисту прав людини та кожної нації зокрема.

Питання транспорту, енергетики, культури, вільного пересування через кордони, безумовно, мають значення для створення спільного об'єднаного континентального простору. Проте жодна з економічних, соціальних чи культурних програм не може бути реалізована, допоки не вирішиться питання політичного суверенітету народів, що проживають на території СРСР. Процеси, які охопили країни Центральної та Східної Європи, не можуть зупинитися на кордонах цитаделі тоталітаризму — Союзу РСР. Мабуть, розуміючи це, Михайло Горбачов виступив так само з пропозицією створення «загальноєвропейського дому».

Ідея європейської конфедерації і співзвучна з нею думка про загальноєвропейський дім сприяють розвиткові та зміцненню демократичних сил СРСР, зацікавлених у тому, щоб народи сталінської імперії реалізували своє право на самовизначення і на вільний вибір політичного устрою.

Проголошенням Декларації про державний суверенітет рік тому Україна заявила про свій намір увійти на засадах незалежного і рівноправного члена до європейського процесу. Голова Верховної Ради України Л. Кравчук, звертаючись до голів держав та парламентаріїв Європи, заявив, що Україна як держава, що знаходиться в центрі континенту, жадає стати безпосередньою і повноправною учасницею загальноєвропейських форумів та структур. На жаль, прагнення України досі не знайшло розуміння в урядів деяких європейських країн.

Якась частина, причому впливова і, як не дивно, традиційно демократична частина Європи, визнає партнерство лише з центром, а не з республіками, і вдає, що не бачить подій, які по-справжньому перебудовують політичне і громадське життя європейських народів СРСР.

Проте рух України (подібно до того, як рух Литви, Латвії, Естонії) до повної самостійності шляхом цивілізованої, мирної, парламентської боротьби — генеральна лінія її демократичних сил, сенс самого життя українського народу. Політики, що цього не збагнули, приречені на поразку і забуття.

Міжнародна правосуб'єктність України частково реалізована її членством в ООН та в інших міжнародних організаціях. Україна бере активну участь у деяких європейських структурах, недавно вона відновила свою діяльність в Дунайській Комісії.

За своєю Конституцією і Конституцією СРСР Україна має право на самостійну зовнішньополітичну діяльність у всіх сферах міжнародного життя, але діяли чинники, які значною мірою обмежували реалізацію цього права. У командно-адміністративній системі так було прийнято: на папері писалося одне, проголошувалось інше, а ще інше ставало ділом. Тепер наші зусилля спрямовані на те, щоб усунути всі перешкоди до вільного волевияву українського народу на міжнародній арені. Український народ і багатонаціональне громадянство нашої республіки прагне демократії і незалежності. Але багато залежатиме від того, чи буде це прагнення підтримано демократичною Європою. У всякому разі, демократична Європа, як і пропонована європейська конфедерація, без Української держави немислима й неможлива.

Як письменник і перекладач художньої літератури я глибоко усвідомлюю значення культури в побудові конфедеративної Європи. Культура об'єднує людей незалежно від національності та політичної орієнтації. Культура виховує Бога в людині і через приєднання до благородних діянь дає людині відчуття невмирущості. Обмін здобутками культури — найважливіший обмін між націями, і він має стати гарантією процесу гуманізації всього європейського життя.

На мою думку, можна було б уже сьогодні розпочати творення програми для вирівняння знань, скажімо, з літератури в Західній та Східній Європі. Не секрет, Східна Європа набагато краще знає західноєвропейську літературу, ніж Захід — східну. Ми в Україні щороку видаємо близько 30 західноєвропейських авторів, а наші книжки в країнах Західної Європи — надзвичайна рідкість. Це свідчить не про рівень нашої літератури, а є наслідком політичного і традиційного погляду на Радянський Союз як на однонаціональну державу, де багато народів начебто не мають свого історичного і духовного обличчя.

Гадаю, мої слухачі пробачать мені, літераторові, що говорив я більше про політику, ніж про письменство, але така необхідність і така атмосфера, якою дихаємо в Україні. Письменники стали політиками в східноєвропейських країнах — і моя батьківщина Україна не виняток — тому, що культура і духовне життя можуть існувати й розвиватися лише в демократичному суспільстві.

Дмитро ПАВЛИЧКО.

Експрес-новини

Британський уряд вирішив скоротити чисельність вищого командного складу збройних сил з 160 до 116 чоловік. З цього приводу у військових частинах спалахнув бунт полковників. Командування дивізій відмовилося подати пропозиції щодо добровільного скорочення свого особового складу.

* * *

На Україну прибула група депутатів Європейського парламенту з Німеччини, Ірландії, Данії. Вона здійснює велотур по країнах європейського континенту з метою вручення народам різних країн послань миру. Учасники цієї акції проїдуть за маршрутом: Львів, Рівне, Житомир, Київ, Дніпропетровськ, Донецьк, Харків, зустрінуться з представниками громадськості республіки.

* * *

До Києва прибула група англійських військових, які в роки другої світової війни воювали у складі сил антигітлерівської коаліції. Посланці з Англії матимуть зустрічі з українськими ветеранами війни, побувають на місцях колишніх боїв.

Інформ-шоу

СПРАВА СТАЛІНА ЖИВЕ!

Уряд ФРН вирішив відшкодувати матеріальні збитки тим східним німцям, які зазнали репресій з боку «тоталітарних режимів».

До категорії громадян — «жертв сталінізму» будуть у першу чергу належати ті, які «у колишній НДР були несправедливо позбавлені свободи». Східні німці, інтерновані після війни до радянських таборів, також можуть розраховувати на компенсацію. За прогнозами, кількість цих людей не повинна перевищити 100 тисяч чоловік.

Планується, крім того, відшкодувати матеріальні збитки й родинам колишніх «політично неблагонадійних осіб», які також зазнали дискримінації при наймі на роботу та в навчальні заклади.

Компенсацію отримають усі «жертви сталінізму», які мешкають на нових землях ФРН. Йдеться про сотні мільйонів марок.

ТАВРУВАТИ ЛЮДЕЙ?!

Розповсюдження СНІДу викликає зростаюче занепокоєння в світі. І поки вчені всіх країн, незалежно від політичних переконань, об'єднались у спробах знайти методи лікування від цього захворювання, представники деяких кіл пропонують свої варіанти перешкод на шляху смертельної недуги. Наприклад, один з членів ультраправої консервативної партії білої меншості ПАР запропонував затаврувати всіх носіїв, щоб оточення одразу знало, з ким має справу.

Він висловився за нанесення тавра на праву руку інфікованої людини з метою охорони життя та здоров'я звичайних громадян, а також лікарів, поліцейських та осіб, які за родом діяльності мають відношення до крові та кровопродуктів.

ФРОНТИ ОЛЕКСАНДРА ДМИТРІЄВА

НА ФРОНТАХ Великої Вітчизняної війни фотомайстрів було не так вже й багато — як правило, у кожній фронтовій та армійській редакції по одному, та ще по одному представникові від центральних газет і ТАРС — у масштабах фронту.

Мені, а я всю війну прослужив на посаді письменника (адже була і така посада!), в редакції фронтової газети не раз доводилося разом з фоторепортерами перебувати на головних напрямках дій наших військ. Не раз вдавалося співробітничати з ними в гострих бойових ситуаціях на передньому краї.

У нас на Південно-Західному фронті не поступався перед товаришами в оперативності і безстрашності зовсім юний київський фоторепортер Олександр Дмитрієв. До війни він уже працював у редакції, його знімки друкувалися в газетах, але в армію незадовго до початку війни він був призваний рядовим на строкову службу і з перших днів брав участь у боях як червоноармієць.

Це були тяжкі часи, випробування вогнем і гіркотою.

У бою під Кам'янцем - Подільським помічника командира взводу полкової розвідки Олександра Дмитрієва прийняли до лав Комуністичної партії.

У його солдатському речовому мішку кочував з бою у бій без будь-якого застосування фотоапарат. Дізнавшись про його цивільну професію, командування наказало Дмитрієву зайняти посаду фотокора у газеті 6-ї армії, яка формувалася восени 1941 року. Я працював у цій газеті з червня до початку серпня сорок першого. У запеклих боях під Уманню опинилася в оточенні і, що називається, лягла кістками оця сама шоста армія Південно - Західного напрямку, тяжких втрат зазнала редакція, і її незабаром довелося формувати знову. Отже, ми з Олександром Дмитрієвим — однополчани. Він змінив загиблого фоторепортера «моєї» редакції...

Після поранення і виходу з кільця я працював уже у фронтовій газеті, а Дмитрієв у травні сорок другого вирвався з нового оточення, в яке знову потрапила редакція, і був приписаний до іншої армійської газети того ж Південно - Західного фронту. Я мав нагоду впродовж усієї війни спостерігати за самовідданою службою армійського фоторепортера. Він був хоробрим, оперативним, веселим, і товариші його любили.

Ми разом, перебуваючи поряд або зблизька, дійшли до волзьких берегів, а потім був довгий шлях до самої річки Ельби, весь час — на одному фронті. Так, на одному, хоч у наших військових квитках записано, що воювали на Південно-Західному, Сталінградському, Донському, Центральному, Білоруському і, нарешті, 1-му Білоруському фронтах. Змінювалися напрямки і ділянки битви, відповідно змінювалися назви, але це був один і той самий колектив, один і той самий фронт...

Євген ДОЛМАТОВСЬКИЙ.
(Із фотоальбому «Дорогами війни»).

Матеріали підготувала
Розалія ДМИТРІЄВА.

Телеграфним рядком з Дніпропетровська

ПРОГРАМА МІНІМУМ І МАКСИМУМ

Обласний Комітет Спілки трудящих України, який на Дніпропетровщині намагалися створити ще два роки тому, нарешті заявив про себе цими днями. Як мінімум — він збирається здійснювати громадсько - політичний та економічний контроль, мета якого — захист інтересів робітників. Як максимум — відібрати владу в авторитарно - бюрократичної системи, що «монопольно узурпувала права трудящих і права Рад».

ДЕПУТАТИ ПРИЙМАЮТЬ У МІСЬККОМІ

Жовтоводський міськком комсомолу відкрив депутатську молодіжну приймальню. Свого часу комсомол успішно попрацював тут на виборах, дістав десять мандатів у міському «парламенті».

ПРОФЕСОР-ДИВАК

Оголошення в другій міській лікарні обласного центру про те, що завідуючий клінікою загальної хірургії, доктор медичних наук професор В. Харченко консультує пацієнтів безкоштовно, справляє враження. А Володимир Григорович вважає: до безправних, обділених та потерпілих сьогодні передусім потрапили хворі.

ЗВИЧНЕ СЛОВО — СУБОТНИК

Його в селі Андріївці Новомосковського району організував голова місцевої сільради І. Валенко. Напередодні річниці трагічного 22 червня 1941 року люди впорядкували братську могилу й стелу, на якій викарбувані імена загиблих у війні односельців.

СТРАШНА ПОМСТА

З магазину № 25 Дніпродзержинська викинули в лісосмугу 215 кілограмів свіжої курятини, збиралися так вчинити й з 251 кілограмом теж цілком придатної океанічної риби холодного копчення. Але «операцію» вчасно перепинила міліція. Версія про зловмисне шкідництво відпала. З'ясувалося, що це була... помста бригади продавців завмагу Т. Баклаженко.

Микола **НЕЧИПОРЕНКО**, власний кореспондент «Голосу України».

БІДНІ РОДИЧІ НА ВЛАСНОМУ БАЛУ

Враження

До Нью-Йорка і назад здійснив перший регулярний рейс літак об'єднання «Авіалінії України».

«Бал» був удатним: фото- і телекамери чатували на винуватців свята, а прийом на честь нього зібрав високопоставлених осіб у Нью-Йорку, а в Києві кімнату прес-центру Міністерства закордонних справ УРСР, де проводилася прес-конференція, прикрасили квіти від «Роксолани», що, за нашими мірками, свідчить про респектабельність господарів — виробничого об'єднання «Авіалінії України».

Та й подія не рядова: відкрито регулярну авіалінію через океан — прокладено повітряний маршрут з Києва до Нью-Йорка. Тому до складу офіційної делегації увійшли люди, які відправилися у мандрівку не стільки за враженнями, скільки у справах — перший заступник міністра цивільної авіації СРСР Олексій Горяшко, перший заступник міністра закордонних справ УРСР Микола Макаревич, генеральний директор виробничого об'єднання «Авіалінії України» Володимир Ращук, керуючий відділенням Держкомінтуристу СРСР у Києві Віктор Капто, Генеральний консул США в Києві Джон Гундерсен, підприємці, депутати Верховної Ради УРСР, журналісти українських засобів масової інформації.

Були на борту, звичайно, і інші пасажири — туристи, ті, хто їхав лікуватися, кілька родин, що залишали нашу країну назавжди.

Прес-реліз дає коротку довідку: у «господарстві» об'єднання налічується 150 транспортних лайнерів, сотні вертольотів і літаків сільськогосподарської авіації, 30 аеропортів. Столиця республіки має міжнародне повітряне сполучення з 17 країнами Європи. Минулого року перевезено 14,5 мільйона пасажирів. Одержано 130 мільйонів карбованців прибутку.

І хоч об'єднання поки що входить до складу Аерофлоту, — обумовлює прес-реліз, — але найближчим часом, нагромадивши капітал і власність, буде створено незалежну авіакомпанію України. Отож, як тільки розбагатіємо, то набудемо економічної самостійності.

А поки що, хоч і у складі Аерофлоту, але під фірмовою назвою Ейр Юкрейн, вирушаємо в одинадцятигодинний переліт з Борисполя до Нью-Йорка. «Авіалінії України» завдячують цим маршрутом підписаній радянським і американським президентами урядовій угоді, яка дає об'єднанню право виконувати до семи рейсів «Київ — Нью-Йорк — Київ» щотижня.

Економічна доцільність цього рейсу лежить на поверхні: зрослий інтерес американських підприємців до нашої республіки, шанс уникнути ненав'язливого сервісу в аеропорту Шереметьєво, який уже не «перетравлює» потоку пасажирів, що обрушився на Москву. Крім того, українська діаспора у США прагне літати лише на літаках «Авіаліній України» і край.

Хочу відразу зауважити, що рейс був організований просто-таки бездоганно. Стюардеси — українські красуні у вишиванках — сама люб'язність і уважність, пасажирам першого і бізнес-салону, як і належить, подавали найрізноманітніші смачності, про які ми вже встигли забути, коньяк і шампанське. Трохи скромніше частували тих, хто придбав дешеві квитки до економічного класу — тут обідали і вечеряли з вином і пепсі-колою.

А посадку в аеропортах Шеннон в Ірландії та імені Джона Кеннеді в Нью-Йорку пілоти здійснили так віртуозно, що дотик шасі до смуги пасажири майже не відчули.

Отож, все, як у людей, майже як у кіно, що стосується зовнішніх атрибутів. І політ був чудовим, і вся мислима і немислима увага була віддана пасажирам. Словом, літайте літаками «Авіаліній України», а за кордон — лайнерами Ейр Юкрейн.

І все ж, незважаючи на поки що унікальність авіарейсу, ця подія змушує і замислитися, і викликає ряд запитань вже при посадці у літак в аеропорту Бориспіль.

Купуючи квитки, пасажири і в Києві, і в Нью-Йорку знали, що летітимуть рейсом Ейр Юкрейн. А от на фюзеляжі Іл-62М, як завжди, побачили стандартний напис — Аерофлот. Лише з боку пілотської кабіни дрібним шрифтом притулилася назва нової авіакомпанії — Ейр Юкрейн. І в Шенноні, і в Нью-Йорку, незважаючи на те, що прес-конференції збиралися з приводу відкриття маршруту, який здійснюють саме «Авіалінії України», на інформаційних дисплеях цей рейс значився як рейс Аерофлоту. І хоч у складі офіційної делегації був генеральний директор об'єднання «Авіалінії України» Володимир Ращук, власне, господар рейсу, керівником її було призначено першого заступника міністра цивільної авіації СРСР Олексія Горяшка. Отож, закономірно, що на прес-конференціях з приводу відкриття авіалінії Київ—Нью-Йорк і журналістам, і підприємцям, і заінтересованим у співробітництві з Україною представникам ділових кіл перший заступник міністра розповідав усе про... Аерофлот. Лише в останньому реченні, через кому, як кажуть, уточнювалося, що рейс здійснювали «Авіалінії України».

І чомусь були ми на тому балу мало не бідними родичами, хоч проводився він за наш рахунок. Даремно американський кореспондент газети «Юкрейн Уїкед» у Києві, українка за походженням Марта Коломієць намагалася допитатися, чому прес-конференція ведеться російською мовою...

Не поспішайте звинувачувати мене у містечковому патріотизмі, бо я спробувала все ж з'ясувати: ми — «Авіалінії України» в суверенній республіці чи лише додаток до Аерофлоту? Щоправда, один з офіційних представників мою настирливість з ходу охрестив українським націоналізмом, та я йому пробачаю. Чого не скажеш у дискусії, яка, до речі, ні-ні та й спалахувала на цю тему між журналістами і офіційними членами делегації.

Отож, ситуація така: на рахунок «Авіалінії України» від цього рейсу надійде лише десять відсотків від одержаного прибутку. Як з'ясувалося, і цьому ми повинні радіти, бо... краще стільки, ніж нічого...

Поясню. У парку бориспільського авіазагону немає літаків класу Іл-62М чи аеробуса Іл-86, екіпажів, які мали б відповідну підготовку для польотів через океан. Не скажу, що кияни літають лише до Жмеринки, але за океан поки що мандрували тільки москвичі. Тож довелося «Авіаліниям України» орендувати Іл-62М разом з екіпажем у московського авіазагону № 235, відомого як урядовий, що став самостійним госпрозрахунковим підприємством.

Я не хотіла б знову займатися розподілом, бо ми тільки те і робимо, що експропріюємо одне в одного і ділимо. А треба заробляти, як і чинить зараз об'єднання «Авіалінії України». Але з'ясувати дещо, особливо в контексті недавно прийнятої Верховною Радою УРСР постанови про перехід у юрисдикцію Української РСР державних підприємств і організацій союзного підпорядкування, розташованих на території республіки, слід. Зокрема, чому Україна зараз повинна сплачувати орендну плату за літак, придбаний колись і за її кошт? Адже 14 процентів від усіх перевезень Аерофлоту здійснюють «Авіалінії України». Тож значну частину коштів об'єднання переказує на розвиток Аерофлоту, в тому числі на літаковий парк московського авіазагону. То на якій підставі при наданні йому економічної самостійності краща техніка залишається там?

— А на тій, — пояснив перший заступник міністра цивільної авіації СРСР Олексій Горяшко, — що немає рації розпорошувати висококваліфіковані кадри, задіяні на цій техніці. У Києві, на жаль, таких катма...

Не тільки я, а й спеціалісти можуть засвідчити: московський екіпаж і стюардеси справді мають такий клас підготовки, яких ще пошукати. Але ж і київські авіатори не ликом шиті, навчилися б, бо не святі горщики ліплять. Та... нема на чому вчитися. Тож, як пояснили мені керівники «Авіаліній України», що викручують собі мізки, як у таких умовах заробляти валюту, зараз добувати собі незалежність від Аерофлоту зовсім немає рації. І не тому, що з глини зліплені: майже дві третини літакового парку застаріло, питання про власність не вирішено. А гола людина, вибачайте, не може бути вільною. Невдовзі ж гряде переоснащення усього Аерофлоту, то, може, й Україні щось дістанеться. Якщо, звичайно, наш партнер по ходу діла не перебудеться в самостійні підприємства, що цілком можливо.

Я поцікавилася думкою з цього приводу надзвичайного і повноважного посла, постійного представника УРСР при ООН Геннадія Удовенка.

— Та ганьба, — не стримав роздратування український дипломат. — Аерофлот ніяк не бажає поступатися своїми пріоритетами монополіста, боїться конкуренції. Навіть у такій, вважайте, дещиці, як робота представника «Авіаліній України» в Нью-Йорку, і то влаштували кількамісячну тяганину. Але, незважаючи на ці перепони, американські ділові кола виявили великий інтерес до авіаліній Київ—Нью-Йорк. Тож, гадаю, що початок зроблено і можна розраховувати на успіх.

На успіх розраховують і українські авіатори. Ну от, хотіла розповісти про американські враження, а виходить, що від своїх, домашніх, нікуди подітися. І все ж, їх було стільки і різноманітних, що я обов'язково поділюся ними з читачами в наступних випусках газети.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Київ—Нью-Йорк—Київ.

На знімках: прес-конференція в аеропорту імені Джона Кеннеді в Нью-Йорку; стюардес у вишиванках американці бачили вперше.

Фото автора.

Рятуйся, хто може

КРОК З БЕЗВИХОДІ

...На околиці Кубанки бовваніє самотній будинок. Далі — лише поле та лиман. Підходжу ближче, і незвичне почуття переповнює душу. Зруйнований кам'яний мур відмежовує закуток від села, а здається, — від усього світу.

У 1928 році тут спорудили амбулаторію, а при ній — пологове відділення. Закарбовуючи у цеглі дату, муляр, певно ж, мріяв, що в майбутньому матиме Кубанка справжній палац охорони здоров'я, а на ту пору й цього було достатньо. Тільки нічогісінько не змінилося за шість десятиліть. Хіба що будинок осів, та назву змінили на непримітливу: фельдшерсько-акушерський пункт.

Тридцять років віддала йому Марія Шаглій. А нині фельдшерує Галина Прусакова. Щойно повернулася від хворого. Втомлена, бо ж скільки кілометрів за день виміряла.

— Від колишнього пологового відділення залишилася кімната. На всяк випадок, — пояснює вона. — Траплялося, що й тут породіллі народжували синів і доньок, коли не встигали до райцентру. Не приймати ж роди в дорозі.

— Отже, є майбутнє у Кубанки? — питаю Галину Максимівну.

— Якщо ви маєте на увазі немовлят, то їх у мене вісім, — усміхається фельдшер...

Кубанка підпорядкована Красносільській сільраді. Правомірно чекати від тамтешньої амбулаторії сприяння. Та яка там поміч. Медична установа села, в якому мешкає чотири з половиною тисячі населення (всього ж по сільраді — 9240 душ), сама міститься в непристосованому будинку, змурованому ще німецькими колоністами наприкінці XIX століття.

— Умови в нас допотопні, — бідкається головний лікар амбулаторії Володимир Величко. — Зо три роки тому місцевий радгосп відремонтував приміщення. Але марно: будинок сунеться. Щось треба робити, інакше залишиться Красносілка без амбулаторії.

«Лікування» потребують фельдшерсько - акушерські пункти в Іллічівці, Корсунцях, Переможному... І це під самою Одесою. Всього десять кілометрів, а ніби інший світ. І — не хочуть жити в ньому фахівці. Навіть місцеві, красносільські, працюють в одеських лікарнях. Селяни ж кинуті напризволяще. На 75 тисяч населення району всього 108 лікарів.

Показник захворюваності — з найгірших на Одещині. Смертність, зокрема дитяча, вища, ніж у середньому по області.

Треба шукати вихід. І ось у кабінеті директора радгоспу «Одеський» Едуарда Левенберга — заступник голови райвиконкому Анатолій Ладиненко, голова Красносільської сільської Ради Микола Майдебура і головний лікар району Іван Лисенко. Думають, як жити далі.

— Під амбулаторію радгосп виділяє поверх у гуртожитку або ж під'їзд у новому 32-квартирному будинку, — каже Левенберг. — Вибирайте, що людям зручніше.

А виконком Красносільської сільради виділив ділянки під забудову, безоплатну позику на п'ять тисяч карбованців терапевту Людмилі Бондаренко, лаборанту Тамарі Портарескул, медсестрам Світлані Догузовій і Ользі Сандуленко. Зів'ють оселі, пустять корінь.

На двох сесіях Комінтернівської районної Ради народних депутатів — торік у листопаді і в лютому цього року — намічено шляхи розвитку системи охорони здоров'я в районі. Характер постанов свідчить: крига скресла. Це зразу помітили люди: семеро випускників Одеського медичного інституту в нинішньому році виявили бажання працювати у Комінтернівському районі.

Отже — відштовхнулися від дна? Тут — відштовхнулися. Бо остаточно пересвідчилися: даремно сподіватися на «бюджетні сльози». А інші? Бачу: ще сподіваються. І залишають безпорадними своїх земляків.

Володимир НЕВМИТИЙ.
Одеса.

Тривожний прогноз і коментар до нього

ВІРУС «А» ВИХОДИТЬ НА АРЕНУ

Читач запитує:

«З газет дізнався, що за прогнозом учених у найближчому майбутньому до нас завітає «іспанка». Люди старшого покоління знають, що це таке. У 1918—1920 роках хвороба забрала 20 мільйонів життів, а всього уразила 50 мільйонів чоловік. Невже цей жах може повторитися?

В. КОЗАК».

Фахівець відповідає:

Зіставлення вірусологічних, кліматичних та сонячних даних за 300 років справді дає підстави чекати виходу на арену вірусу типу «А», подібного до збудника «іспанки». Є причини боятися пандемії. Дослідники грипу знають, що пандемічний цикл, коли циркулює певний тип вірусу «А» (A_1, A_2), триває 10—15 років. Інакше кажучи, через кожні 10—15 років відбувається різка зміна збудника, що викликає наймасовішу епідемію — пандемію. Як правило, це трапляється тоді, коли серед населення кількість осіб, що мають імунітет до вірусу, сягає критичної точки. Внаслідок цього вірус не може розвиватися, але саме тоді йому на зміну приходить новий, незнайомий людству, або повертається давно забутий. Вже багато років у крові людей немає антитіл, які могли б захистити нас від вірусу типу «іспанки». Тому є небезпека, що наш організм, позбавлений природного захисту, буде для них легкою здобиччю.

Щоб запобігти розвиткові великих пандемій, Всесвітня організація охорони здоров'я розробила систему нагляду за грипом, створивши майже в усіх країнах службу національних центрів по грипу, які повідомляють у Всесвітній центр боротьби з грипом (Атланта, США) про появу нових вірусів. Дані про виявлення збудників одразу ж надсилаються в усі національні центри, в тому числі в наш Республіканський центр по грипу та МОЗ УРСР. Так що зненацька пандемія нас не захопить.

У даний час ми не бачимо реальної загрози з боку «іспанки». За повідомленням ВООЗу, в світі не помічено циркуляції незвичайних вірусів, а всі визначені під час епідемічного сезону 1991 року на Україні віруси вивчені, і серед них — нічого несподіваного.

Республіканський центр по грипу постійно веде нагляд за епідемічною ситуацією.

Алла ЩЕРБИНСЬКА,
головний вірусолог Міністерства охорони здоров'я УРСР.

Аналогів немає

МЕРЩІЙ ЗА «СОНЕЧКОМ»!

— Мамо, морозива хочу, — тягне хлопчик до кіоска.

— Досить, а то животик заболить.

Чи мріяли діти, що хтось колись зробить таке морозиво, яке не треба буде випрошувати — батьки наполягатимуть, щоб з'їв? Та ось воно виготовляється і цими днями з'явиться у кіосках. Запам'ятайте назви: «Сонечко» і «ЕМІР». Воно містить речовини, здатні зв'язувати і виводити з організму радіонукліди. Крім того, воно насичене киснем, який, всмоктуючись через стінки шлунка і кишок, сприяє поліпшенню роботи серцево-судинної системи; збагачене вітамінами.

Розробник рецептури — фірма «ЕМІР». Вона ж організувала виробництво морозива на Київському холодокомбінаті № 2. Спеціально створена бригада, працюючи у позаробочий час, освоїла нову продукцію. Дослідна партія — чотири тонни. У подальшому планується випускати шість тонн щоденно. Коштуватиме «Сонечко» не більше 40 копійок.

Даючи цю інформацію, керівництво фірми просило висловити подяку всім, хто допомагав організувати справу. Спробуйте в умовах тотального дефіциту дістати масло, сметану, молоко, цукор, сиропи, вже не кажучи про спецнаповнювачі. «ЕМІРу» пішли назустріч у Держкомекономіки, зрозуміли у торгівлі. Нарешті починаємо усвідомлювати: наш порятунок — у наших руках. Вчимось об'єднуватися для корисної справи.

Першими, як ви вже зрозуміли, покуштують нове морозиво кияни. Але потребують його жителі всієї республіки, особливо екологічно забруднених її регіонів. Тож після патентування «Сонечко» та «ЕМІР» вироблятимуть на всіх холодокомбінатах України.

Марина УСОВА.
Київ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЗАВОД ЧЕКАЄ ЗАМОВЛЕНЬ

А ви і не знали

При одному слові «обстеження» у хворих зникає бажання лікуватися, адже щоб його пройти, треба відпустку брати. Та ось на київському заводі «Буревісник» зробили машину, яка, діючи за заданою програмою, за кілька хвилин робить безліч досліджень щодо функцій людського організму. Одержані дані блискавично обробляються — і хворий дізнається не тільки про стан здоров'я на момент обстеження, а й про передбачувані захворювання. Діагноз і необхідні рекомендації видруковуються на листочку, який підшивається до історії хвороби, а при необхідності — на руки пацієнтові. Що ж то за машина? «Медіана-1», гордість заводу.

Не менше пишається колектив і іншим своїм виробом. Хто не знає, як довго заживають переломи, як мучиться людина в разі травм різних частин тіла, розтяжки сухожилля. Виявляється, і муки можна полегшити, і скоротити до мінімуму час видужання, якщо скористатися біостимулятором — комплексом апаратури, який почав виробляти завод. За способом дії на м'язи стимулятор — абсолютно оригінальний прилад, захищений авторським свідоцтвом на винахідництво. За оздоровчим і косметичним ефектом він перевершує вітчизняні й зарубіжні електромеханічні прилади, близькі за призначенням, наприклад, вібромасажери. До комплексу приладів входять біостимулятори для ніг, спини, живота, обличчя, голови, пристосування для витягування. Особливо вражає біомеханічний стимулятор для м'язів обличчя й голови. Після його застосування підвищується пружність шкіри, колір її стає здоровішим, зростає продуктивність розумової праці, знімається розумова втома, зміцнюються й частково поновлюються ясна, зменшуються й майже ліквідовуються вікові зморшки на обличчі, зміцнюється покрив волосся на голові, збільшується гострота зору.

І ще про один винахід хочеться розповісти. Оригінальний урологічний комплекс апаратури та інструменту «Байкал-2», призначений для подрібнення і виведення каменів з сечоводу без хірургічної операції. Подрібнення каменів у сечоводі здійснюється ультразвуковою вібрацією або гідравлічними імпульсними ударами, що створюються електричними розрядами в рідкому діелектричному середовищі.

Але читач захоче дізнатись, де можна скористатись новинками. На жаль, випускаються вони невеличкими партіями. Чи можна випускати більше? Директор заводу В. Майко відповідає стверджувально. Були б замовлення. Чуєте, практики? Слово за вами...

Олеся ДЕЙНЕКО.

ВІЙНИ МОГЛО НЕ БУТИ

Сумна дата. Дуже сумна! 22 червня 1941-го. А сьогодні уже 91-й. Півстоліття! І немає людини, яка б не замислювалася: а, може, війни могло не бути? Може, десятки мільйонів дітей не осиротіли б, мільйони жінок не овдовіли, мільйони не годували вошей у концтаборах і не гойдалися на шибеницях?

Замислюються у всіх країнах і на всіх материках. Але найбільше у нас, бо такий неземний океан горя випив наш народ у війнах цього століття, що його вистачило б на увесь Всесвіт.

Скажу: я давно уже переконався, що її справді могло не бути.

Покажу це нижче. А поки що наведу такий відомий факт.

Невдовзі по смерті Сталіна у спеціальній заяві міжнародної наради комуністичних і робітничих партій було зроблено висновок про можливість відвернення світової війни і заперечувалась її фатальна неминучість. Це був видатний вклад у нове світове мислення. Зуміли ж дійти до такої світлої спільної думки представники більш як ста революційних партій світу.

Точка зору

ШКОЛЯРСЬКА ЛОГІКА — ЗБРОЯ ГЕНСЕКА

Почавши одразу після смерті Леніна утверджувати себе в ролі носія істини в останній інстанції, Сталін у вересні 1924 року друкує в журналі «Большевик» велику претенціозну статтю «До міжнародного становища». Підпише без титулу: «И. Сталін». Поклявшись десятки разів до цього у вірності ленінським настановам, він одразу ж порушує одну з найголовніших — вимогу всебічності при аналізі, а кроїть усе на свій кшталт з позицій формальної логіки. Він прямо каже, що для характеристики міжнародного становища нема ніякої потреби враховувати усі сторони і риси, а треба взяти найголовніші, яких бачить три. Але чому саме три? Бо, мабуть, так зручно. І хто може стверднти, які головні, а які — другорядні? Аналітики тогочасної історії нараховують їх, наприклад, значно більше. Проте сказано — як відрубано!

Названо те, що на поверхні. Але цим автор не обмежується. Він робить далекосяжні висновки.

Насамперед «розбиває» погляди зарубіжних комуністів, які вважали, що «влада буржуазії зміцнилась», «еру пацифізму» треба вважати тривалою, а революцію у Європі — «відкладеною у дальню шухляду». Як показала історія, ті люди виявились правими, бо вони знали обстановку, глибину життя, були справжніми діалектиками. Сталін цього знати не міг, але й прислухатись не хотів. Йому хотілось, щоб лозунг на мирне співіснування не мав права на життя, йому хотілось, щоб не вмирав заклик до всесвітньої революції.

І він, не вдаючись до будь-яких аргументів, до жодного логічного прийому, після процитованих вище слів вистрілює однією категоричною фразою:

«Це припущення абсолютно неправильне».

Так само, не утруднюючи себе логічними доказами, заявляв жахливе:

«Соціал-демократія є об'єктивно помірковане крило фашизму. Ці організації не заперечують, а доповнюють одна одну. Це не антиподи, а близнюки». Якої непоправної шкоди завдало це твердження, відомо. Це була чи не перша щабелька до другої світової війни, до гітлерівського розбійного нападу на нас. Замість боротьби з фашистськими штурмовиками, німецькі комуністи і їм співчуваючі стали боротися з соціал-демократами. А фашизм зростав, як на дріжджах. **Об'єднання лівих сил могло перешкодити його приходові до влади.** Ще про одну перешкоду, яку було зведено на шляху боротьби з фашизмом, писалось багато. (Це — про заборону викривати гітлеризм після підписання горезвісного пакту Молотова — Рібентропа).

Але й це ще не все. Я звертаюсь до тих виступів Леніна, у яких він наполегливо переконував соратників дати капіталістам концесії в Сибіру, Камчатці, Донбасі та ін. Крім усього, він вбачав у такій політиці міжнародні вигоди. Вони полягали в тому, що капіталісти будуть суперничати між собою за право на сфери прикладання капіталу і захищатимуть саме ту територію, куди вони вклали капітал. Не допустять, щоб на неї хтось напав.

Хто-зна, можливо ті мільярди, які були перекачані за планом Дауеса з Америки в Німеччину і допомогли їй ще до приходу Гітлера до влади відновити свою могутність, пішли б до нас, якби американський капітал був дістав сферу свого прикладання у нас. Але Сталін цього не допустив. А капітал горою тоді стояв би за цю нашу сферу, бо поки він існує, мусить невтомно працювати.

До речі, якусь альтернативу побачив (правда, уже по війні!). і Сталін, коли казав перед виборцями, що можна було б уникнути війни, «якби була можливість періодично перерозподіляти сировину та ринки збуту між країнами відповідно до їхньої економічної ваги — порядком прийняття погоджених та мирних рішень».

Він такої історичної можливості, на яку не раз вказував Ленін, своєчасно не помітив.

«КОМУ ВІЙНА, А КОМУ — МАТИ РІДНА»

Переді мною брошура: «И. Сталин. Речи на предвыборных собраниях избирателей Сталинского избирательного округа г. Москвы 11 декабря 1937 г. и 9 февраля 1946 г.»

Друга промова прозвучала рівно через 9 місяців по переможному закінченню Великої Вітчизняної війни і особливо важлива для нас сьогодні. Що ж казав вождь виборцям, піднімаючись над великою руїною тисяч заводів і фабрик, спалених міст і сіл, над еверестами десятків мільйонів загиблих.

Він, насамперед, особливо наголосив, що війна виникла не «в результате ошибок тех или иных государственных деятелей». Скоромовкою визнав, що для нашої країни ця війна була «самой жестокой и тяжелой из всех войн, когда-либо пережитых в истории нашей Родины». Одразу ж після цих слів, не згадавши зовсім про героїзм і жертви усіх народів СРСР, Сталін заявляє: «Но война была не только проклятием... Война устроила нечто вроде экзамена нашему советскому строю, нашему государству, нашему правительству, нашей Коммунистической партии и подвела итоги их работы, как бы говоря нам: вот они, ваши люди и организации, их дела и дни, — разглядите их внимательно и воздайте им по их делам.

В этом одна из **положительных** сторон войны...».

Може й так, але для кого? У кожній сім'ї загиблі на війні, у країні голод і злидні.

Але простої констатації «положительная» мало. Вождь далі рече, що «это обстоятельство имеет большое значение, ибо оно помогает нам быстро и объективно оценить деятельность партии и ее людей и сделать правильные выводы». В інший час на це потрібна була б «сложная и трудная работа». Тепер же «война сама проверила работу наших организаций и руководителей и подвела ей итоги. Теперь нам гораздо легче разобраться и прийти к правильным выводам».

Так ось заради чого, виявляється, йшли на смерть мільйони і мільйони. Ось для чого десятки мільйонів сиріт і вдів! Щоб легше було розібратися, хто чого вартий і «воздать им по их делам». Кому ж, насамперед, як не генералісимусу?

Перераховуючи підсумки війни, він особливо підкреслює, що «Красная Армия имела опытнейший командный состав», а «заявления о том, что она не имела «настоящего командного состава» война опрокинула «как беспочвенные и смехотворные».

Чому Сталін дозволяв собі такі політичні пасажі?

Певен, що тільки перебуваючи повністю в полоні великодержавного, імперського мислення, основа, суть якого — зневага до інтересів народів великої держави.

...Війни тієї могло б не бути, якби ми навіть маючи безліч люду і неосяжні простори, не були імперією у помилках і діях наших вождів.

Іван ВАЛЬКО,
професор.

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

ПА

До 50-річ
Великої Вітч

ДЕ ВИ ТЕПЕР,

Це фото надіслав до редакції наш читач Михайло Гаманюк з Бердичева. Він повідомляє, що його батько Іван Антонович, який мешкає на станції Чуднів-Волинський, лише нещодавно отримав посвідчення інваліда Великої Вітчизняної війни, хоч був поранений майже п'ятдесят років тому. А все через те, що в одному з боїв потрапив у полон до ворога. Місцеві органи влади дивилися на це скоса.

Воював Іван Гаманюк з фашистами з перших днів війни. Воював хоробро. Це засвідчило командування 473-го гаубичного артполку 164-ї стрілецької дивізії, представивши воїна до нагороди. У нагородному листі, зокрема, йдеться, що заряджаючий другої гармати четвертої батареї полку Гаманюк разом з іншими бійцями гарматної обслуги 5 серпня 1941 року біля села Бандурівки прямою наводкою розстрілював колону гітлерівців, забезпечуючи переправу наших військ через річку Буг. Незважаючи на шквальний вогонь фашистів, тримав себе стійко і мужньо. Та трапилося

найгі... во
лив ... в
мати і вивів
бою Іван А
ко поранени
ських Півде
5 листопада
го воїна-арт
жено меда
Зазначимо:
місяці війн
фронтовиків.

ЗВЕР

пленуму Української рес
війни і праці до Київської

Пленум Української республіканської ради ветеранів війни і праці розглянув питання про наміри президії Київської міської Ради народних депутатів перейменувати 39 вулиць і площ Києва під приводом повернення їм історичних найменувань.

У принципі навряд чи хто заперечуватиме проти відновлення історичної справедливості. Але це лише на перший погляд. Вдумайтесь, які імена планується стерти з карти України. Це комсомольці Трипілля, челюскінці, Карл Лібкнехт, Роза Люксембург, Степан Разін, Фрунзе, Чапаєв, Щорс. Люди, які віддали всі свої сили, навіть життя за кращу долю не тільки свого народу, а й усього людства, прославили нашу Вітчизну. Кілька поколінь радянських громадян виховувалися на їхньому прикладі беззавітного служіння народові-трудівникові. Саме подвиг бійців Січневого повстання було продовжено солдатами, партизанами, підпільниками — творцями нашої Великої Перемоги у Великій Вітчиз-

няній війн
кі люди за
йонів жит
людст
стськ

І це все
креслити
усього укр
Будемо ві
ті, під уя
ми перейм
хована ант
Підоснова
одна: зроб
спрямован
слави і го
народу. В
ку це нам
з сердець
насампере
ідеали, як
сам людей
родів, пор
Безперечн
акцію з
муть лиц
міки, підп
новонарод
і явна бу
редати в
капіталу н
ня Україн

І це ро
коли у б
недбане
дарство,

Лист

ПОРЯТУН

«І повіє огонь новий з Холодного Яру...». Це слова Т. Шевченка з поеми «Гайдамаки». Судилося цьому Холодному Яру ввійти в історію ще раз. У грізні роки Великої Вітчизняної війни в Холодному Яру базувалося понад десять партизанських загонів. Одним

з них керу
вич Дубов
тисячі бій
загоні, пон
ного насе
ся тут від
Дії цього
О. Гончар

...НЕ БУТИ

...аючись до
...ументів, до
...о прийому,
...ваних вище
...однією кате-
...о:
...ння абсолют-
...утруднюючи
... доказами,
...атія є об'єк-
...ане крило
...анізації не
...доповнюють
...е антиподи,
...ої непоправ-
...ю це тверд-
...е була чи не
... до другої
...о гітлерівсь-
...нападу на
...отьби з фа-
...урмовиками,
...ги і їм спів-
...ротися з со-
.... А фашизм
... дріжджах.
...**сил могло**
...**приходові**
...о одну пере-
...зведено на
... фашизмом,
...(Це — про
...ати гітле-
...исання горе-
...Молотова —

...не все. Я
... виступів
...він наполег-
... соратни-
...стам кон-
... Камчатці,
...рім усього,
...кий політиці
...и. Вони по-
...о капіталіс-
...ичати між
... на сфери
...італу і за-
... ту терито-
...клали капі-
...ь, щоб на

...кливо ті
...и перекача-
...уеса з Аме-
...у і допомог-
...риходу Гіт-
... відновити
... пішли б до
...анський ка-
...сферу свого
...с. Але Ста-
...устив. А ка-
...стояв би за
... бо поки
...ь невтомно

...льтернативу
... уже по
...коли казав
... що можна
...війни, «якби
... періодично
...сировину та
... країнами
...ьої еконо-
...— порядком
...джених та

...ичної мож-
...не раз вка-
...часно не

**...А КОМУ
...РІДНА»**

... брошура:
... на пред-
...иях избира-
...о избира-
... г. Москвы
...г. и 9 фев-

Друга промова прозвучала рівно через 9 місяців по переможному закінченню Великої Вітчизняної війни і особливо важлива для нас сьогодні. Що ж казав вождь виборцям, піднімаючись над великою руїною тисяч заводів і фабрик, спалених міст і сіл, над еверестами десятків мільйонів загиблих.

Він, насамперед, особливо наголосив, що війна виникла не «в результате ошибок тех или иных государственных деятелей». Скоромовкою визнав, що для нашої країни ця війна була «самой жестокой и тяжелой из всех войн, когда-либо пережитых в истории нашей Родины». Одразу ж після цих слів, не згадавши зовсім про героїзм і жертви усіх народів СРСР, Сталін заявляє: «Но война была не только проклятием... Война устроила нечто вроде экзамена нашему советскому строю, нашему государству, нашему правительству, нашей Коммунистической партии и подвела итоги их работы, как бы говоря нам: вот они, ваши люди и организации, их дела и дни, — разглядите их внимательно и воздайте им по их делам.

В этом одна из **положительных** сторон войны...».

Може й так, але для кого? У кожній сім'ї загиблі на війні, у країні голод і злидні.

Але простої констатації «положительная» мало. Вождь далі рече, що «это обстоятельство имеет большое значение, ибо оно помогает нам быстро и объективно оценить деятельность партии и ее людей и сделать правильные выводы». В інший час на це потрібна була б «сложная и трудная работа». Тепер же «война сама проверила работу наших организаций и руководителей и подвела ей итоги. Теперь нам гораздо легче разобраться и прийти к правильным выводам».

Так ось заради чого, виявляється, йшли на смерть мільйони і мільйони. Ось для чого десятки мільйонів сиріт і вдів! Щоб легше було розібратися, хто чого вартий і «воздать им по их делам». Кому ж, насамперед, як не генералісимусу?

Перераховуючи підсумки війни, він особливо підкреслює, що «Красная Армия имела опытнейший командный состав», а «заявления о том, что она не имела «настоящего командного состава» война опрокинула «как беспочвенные и смехотворные».

Чому Сталін дозволяв собі такі політичні пасажі?

Певен, що тільки перебуваючи повністю в полоні великодержавного, імперського мислення, основа, суть якого — зневага до інтересів народів великої держави.

...Війни тієї могло б не бути, якби ми навіть маючи безліч люду і неосяжні простори, не були імперією у помилках і діях наших вождів.

**Іван ВАЛЬКО,
професор.**

**Фото
Ігоря ПЕТРОВА.**

До 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни

ДЕ ВИ ТЕПЕР, ОДНОПОЛЧАНИ?

Це фото надіслав до редакції наш читач Михайло Гаманюк з Бердичева. Він повідомляє, що його батько Іван Антонович, який мешкає на станції Чуднів-Волинський, лише нещодавно отримав посвідчення інваліда Великої Вітчизняної війни, хоч був поранений майже п'ятдесят років тому. А все через те, що в одному з боїв потрапив у полон до ворога. Місцеві органи влади дивилися на це скоса.

Воював Іван Гаманюк з фашистами з перших днів війни. Воював хоробро. Це засвідчило командування 473-го гаубичного артполку 164-ї стрілецької дивізії, представивши воїна до нагороди. У нагородному листі, зокрема, йдеться, що заряджаючий другої гармати четвертої батареї полку Гаманюк разом з іншими бійцями гарматної обслуги 5 серпня 1941 року біля села Бандурівки прямою наводкою розстрілював колону гітлерівців, забезпечуючи переправу наших військ через річку Буг. Незважаючи на шквальний вогонь фашистів, тримав себе стійко і мужньо. Та трапилося найгір... ворожий с...д уцілив ... в дуло н... гармати і вивів її з ладу. У цьому бою Іван Антонович був тяжко поранений. Наказом по військах Південного фронту від 5 листопада 1941 року мужнього воїна-артилериста нагороджено медаллю «За відвагу». Зазначимо: не часто у перші місяці війни нагороджували фронтовиків.

На знімку: обслуга гармати-гаубиці, про яку йдеться у нагородній реляції. У центрі фото — І. Гаманюк, а поруч — артилеристи Юр'єв, Середа, Маркін. Останній, пригадує Іван Антонович, — з Ямполя, Середа — теж з Вінниччини. Де ви тепер, бойові друзі з далекого 41-го? Чи живі, здорові? Відгукніться!

ЗВЕРНЕННЯ

пленуму Української республіканської ради ветеранів війни і праці до Київської міської Ради народних депутатів

Пленум Української республіканської ради ветеранів війни і праці розглянув питання про наміри президії Київської міської Ради народних депутатів перейменувати 39 вулиць і площ Києва під приводом повернення їм історичних найменувань.

У принципі навряд чи хто заперечуватиме проти відновлення історичної справедливості. Але це лише на перший погляд. Вдумайтесь, які імена планується стерти з карти України. Це комсомольці Трипілля, челюскінці, Карл Лібкнехт, Роза Люксембург, Степан Разін, Фрунзе, Чапаєв, Щорс. Люди, які віддали всі свої сили, навіть життя за кращу долю не тільки свого народу, а й усього людства, прославили нашу Вітчизну. Кілька поколінь радянських громадян виховувалися на їхньому прикладі беззавітного служіння народові-трудівникові. Саме подвиг бійців Січневого повстання було продовжено солдатами, партизанами, підпільниками — творцями нашої Великої Перемоги у Великій Вітчизняній війні, за яку радянські люди заплатили 27 мільйонів життів, урятувавши людст... ...д страх... фашистсько... ...поневолен...

І це все пропонується викреслити з пам'яті киян, усього українського народу. Будемо відвертими. По суті, під уявними безневинними перейменуваннями прихована антирадянська акція. Підоснова в цьому задумі одна: зробити ще один крок, спрямований на забуття слави і гордості радянського народу. В кінцевому підсумку це намагання витравити з сердець наших громадян, насамперед молоді, такі ідеали, як вірність інтересам людей праці, дружбу народів, порядність, людяність. Безперечно, цю ганебну акцію захоплено підтримуть лицарі тіньової економіки, підпільні мільйонери, новонароджена у нас таємна і явна буржуазія, готова передати в руки іноземному капіталу національні надбання України.

І це робиться у той час, коли у багатьох містах занедбане комунальне господарство, на обидві ноги кульгає постачання населення продовольчими і промисловими товарами, погіршується екологічна обстановка. Коли нестримно зростає злочинність, посилюється розбій на вулицях і пограбування квартир. Бідують наші діти, пенсіонери.

Ось на боротьбу з цими бідами ми й закликаємо депутатів міськради спрямувати свою енергію, особистою участю та авторитетом народних депутатів допомогти громадськості, правоохоронним органам навести порядок у місті, уже нині зайнятися підготовкою до наступної зими. І як слід подбати про пенсіонерів та про інші малозабезпечені верстви населення. Ось тоді люди побачать, що їх обранці роблять справжнє діло, думають про тих, хто їх послав до міської Ради.

Пленум Республіканської ради ветеранів війни і праці, Збройних Сил рішуче виступає проти цієї чергової затії, щоб не допустити наруги над світлою пам'яттю наших батьків і дідів, героїчною історією Радянської України.

Листи ветеранів

ПОРЯТУНКОМ БУВ ЯР

«І повіє огонь новий з Холодного Яру...». Це слова Т. Шевченка з поеми «Гайдамаки». Судилося цьому Холодному Яру ввійти в історію ще раз. У грізні роки Великої Вітчизняної війни в Холодному Яру базувалося понад десять партизанських загонів. Одним з них керував Петро Антонович Дубовий. Більше ніж дві тисячі бійців налічувалося в загоні, понад сорок тисяч мирного населення переховувалося тут від фашистської неволі. Дії цього загону добре описав О. Гончар у книзі «Заграви над Тясмином». І збулися пророчі слова поета про новий огонь з Холодного Яру.

**С. ЯРЕМЕНКО,
колишній рядовий з'єднання К. Дубового.**
Алушта
Кримської області.

БІЙЦІ У БІЛИ...

Того пам'ятного 1941-го, коли почалася війна, я закінчувала Харківський медичний технікум. Три роки ми вчилися медицині, щоб допомагати людям, лікувати їхні болі й недуги. Класним керівником був у нас учасник громадянської війни — добра й чесна людина. Він відверто говорив, що ворог сильний і грізний, і що нам, медикам, треба бути готовими нарівні з солдатами до найсуворіших випробувань.

Після випускного вечора мене направили працювати до Миколаївської області, у Березнеговатську лікарню. Тут я, сімнадцятилітня дівчина, вперше пережила зрадництво старших. У серпні фашисти наближалися до міста. В лікарню щодня привозили поранених бійців. Одного ранку прийшла на зміну, а дівчата-медсестри кажуть: «Усе наше керівництво втекло... Завантажили машини харчами, різним майном і чкурнули — покинули поранених і нас». Важко оповідати, як ми, необстріляні дівчиська, шукали машини й переправляли скалічених бійців через Дніпро, відвезли їх до Генічеська, передали в евакогоспіталь № 10. Тут же, в цьому госпіталі, 20 серпня 1941 року (як зараз пам'ятаю) я прийняла військову присягу на вірність Батьківщині.

Дуже тяжким був відступ від берегів Дніпра на Волгу, до Сталінграда. Увесь шлях — під обстрілом і бомбами. Але ще тяжчим виявилося місто на Волзі. Тут ми входили до складу 62-ї армії генерала В. Чуйкова. Яких людських страждань надивилися, а скільки там крові було пролито! Все це ми — дівчата-медсестри бачили на власні очі. І самі багато перестраждали. Нам навіть одягу не видали — ходили в тім, що хто мав. Харчі в госпіталь привозили лише пораненим, а ми після чергування рили мерзлу картоплю на

покинутих го...
суп і тим н...
вали і за мед...
нітарів. Хилі...
ні дівчата л...
носилки з пор...
ба ж було щ...
щоб збадьори...
лися, а дома...
кімнаті, часто...
Кожна з н...
рейти з госп...
у діючу армі...
порти. Вже...
ня Сталінгра...
мені вдалося...
чальство —...
інструктором...
козачий кава...
пус.
І нині пам...
бій. Козаки...
полку йшли...
рев'язувала...
водила їх до...
звернула ува...
ження: «Танк...
й не знала,...
означає. І та...
го ще зроду...
милася, коли...
вибалка і пі...
мене. Я оці...
лася до ньог...
стала задкува...
няшника. До...
окоп. Інтуїти...
личчя санітар...
Танк перевал...
засипав мене...

ІМ'Я НА БА...

«Прийміть мій привіт і подяку Червоної Армії, Георгію Федоровичу, за Вашу турботу про бронетанкові сили Червоної Армії. Ваше бажання буде виконано».

Він тримав у руках урядову телеграму й не йняв віри, що її підписав сам Сталін. Знову й знову перечитував адресу: село Гранітне, Хаджинову... Так, це йому...

Минуло з тиждень відтоді, як він, порадившись з дружиною Олександрою Миколаївною, вирішив внести свої заощадження — 75 тисяч карбованців — на спорудження танка для Червоної Армії. Написав про це в Москву, просив передати бойову машину своєму землякові Івану Білову, який саме на той час лікувався в госпіталі. Іван прислав додому листа, сповіщав, що скоро знову повернеться на фронт... А Георгію Федоровичу пошта принесла в ті дні скорботні вісті — похоронки на його братів Миколу, Олексія, Івана й Василя, і на братів дружини — Михайла, Федора і Георгія... Семеро відразу склали голови... Ні, ні, коли вже за станом здоров'я його не беруть на фронт, він усе віддасть, аби допомогти Батьківщині! Кращий пасічник села, в

нього є грош...
продає людя...
«Ваше баж...
конано» — н...
речитував ря...
А згодом спо...
«Ваш великий...
танк — я от...
висловлюю В...
подяку. На к...
Ваше ім'я...
впевнений у...
плачу прокля...
за біди і сль...
людей, за...
братів».
Танковий е...

Голос України

…я початку …изняної війни

…ОДНОПОЛЧАНИ?

…кий с… уці-
…ало н… гар-
…ладу. У цьому
…ович був тяж-
…аказом по вій-
…о фронту від
…року мужньо-
…иста нагород-
«За відвагу».
…часто у перші
…нагороджували

На знімку: обслуга гармати-гаубиці, про яку йдеться у нагородній реляції. У центрі фото — І. Гаманюк, а поруч — артилеристи Юр'єв, Середа, Маркін. Останній, пригадує Іван Антонович,— з Ямполя, Середа — теж з Вінниччини. Де ви тепер, бойові друзі з далекого 41-го? Чи живі, здорові? Відгукніться!

…ЕННЯ

…бліканської ради ветеранів …кої Ради народних депутатів

…яку радянсь-
…или 27 міль-
… урятувавши
…рах… фаши-
…
…понується ви-
…пам'яті киян,
…ького народу.
…ими. По су-
… безневинни-
…іннями при-
…янська акція.
…ому задумі
…е один крок,
…на забуття
…радянського
…ому підсум-
… витравити
…х громадян,
…олоді, такі
…ість інтере-
…, дружбу на-
…, людяність.
…ю ганебну
…ю підтри-
…ьової еконо-
… мільйонери,
… нас таємна
…я, готова пе-
… іноземному
…альні надбан-
…
… у той час,
… містах за-
…альне госпо-
…бідві ноги

культає постачання населення продовольчими і промисловими товарами, погіршується екологічна обстановка. Коли нестримно зростає злочинність, посилюється розбій на вулицях і пограбування квартир. Бідують наші діти, пенсіонери.

Ось на боротьбу з цими бідами ми й закликаємо депутатів міськради спрямувати свою енергію, особистою участю та авторитетом народних депутатів допомогти громадськості, правоохоронним органам навести порядок у місті, уже нині зайнятися підготовкою до наступної зими. І як слід подбати про пенсіонерів та про інші малозабезпечені верстви населення. Ось тоді люди побачать, що їх обранці роблять справжнє діло, думають про тих, хто їх послав до міської Ради.

Пленум Республіканської ради ветеранів війни і праці, Збройних Сил рішуче виступає проти цієї чергової затії, щоб не допустити наруги над світлою пам'яттю наших батьків і дідів, героїчною історією Радянської України.

…еранів

…ОМ БУВ ЯР

…тро Антоно-
…ня дві
…злічувалося в
…ж тисяч мир-
…ьовувало-
…тської неволі.
…добре описав
…«Заграви над

Тясмином». І збулися пророчі слова поета про новий огонь з Холодного Яру.

С. ЯРЕМЕНКО,
колишній рядовий з'єднання К. Дубового.
Алушта
Кримської області.

БІЙЦІ У БІЛИХ ХАЛАТАХ

Того пам'ятного 1941-го, коли почалася війна, я закінчувала Харківський медичний технікум. Три роки ми вчилися медицині, щоб допомагати людям, лікувати їхні болі й недуги. Класним керівником був у нас учасник громадянської війни — добра й чесна людина. Він відверто говорив, що ворог сильний і грізний, і що нам, медикам, треба бути готовими нарівні з солдатами до найсуворіших випробувань.

Після випускного вечора мене направили працювати до Миколаївської області, у Березнеговатську лікарню. Тут я, сімнадцятилітня дівчина, вперше пережила зрадництво старших. У серпні фашисти наближалися до міста. В лікарню щодня привозили поранених бійців. Одного ранку прийшла на зміну, а дівчата-медсестри кажуть: «Усе наше керівництво втекло... Завантажили машини харчами, різним майном і чкурнули — покинули поранених і нас». Важко оповідати, як ми, необстріляні дівчиська, шукали машини й переправляли скалічених бійців через Дніпро, відвезли їх до Генічеська, передали в евакогоспіталь № 10. Тут же, в цьому госпіталі, 20 серпня 1941 року (як зараз пам'ятаю) я прийняла військову присягу на вірність Батьківщині.

Дуже тяжким був відступ від берегів Дніпра на Волгу, до Сталінграда. Увесь шлях — під обстрілом і бомбами. Але ще тяжчим виявилося місто на Волзі. Тут ми входили до складу 62-ї армії генерала В. Чуйкова. Яких людських страждань надивилися, а скільки там крові було пролито! Все це ми — дівчата-медсестри бачили на власні очі. І самі багато перестраждали. Нам навіть одягу не видали — ходили в тім, що хто мав. Харчі в госпіталь привозили лише пораненим, а ми після чергування рили мерзлу картоплю на покинутих городах, варили суп і тим жили. А працювали і за медсестер, і за санітарів. Хилі, завжди голодні дівчата ледве піднімали носилки з пораненими, а треба ж було ще й посміхатися, щоб збадьорити бійця... Сміялися, а дома, в холодній кімнаті, часто плакали...

Кожна з нас прагнула перейти з госпіталя на фронт, у діючу армію... Писали рапорти. Вже після завершення Сталінградської битви мені вдалося вмовити начальство — направили санінструктором у 5-й Донський козачий кавалерійський корпус.

І нині пам'ятаю перший бій. Козаки нашого 47-го полку йшли в наступ. Я перев'язувала поранених, відводила їх до машини і не звернула уваги на попередження: «Танки з тилу!». Та й не знала, що ця команда означає. І танка фашистського ще зроду не бачила. Отямилася, коли він вискочив з вибалка і пішов прямо на мене. Я оціпеніла, повернулася до нього обличчям і стала задкувати по полю соняшника. Доки не впала в окоп. Інтуїтивно накрила обличчя санітарною сумкою. Танк перевалив через окоп, засипав мене землею, я навіть злякатися не встигла. Це вже тепер, коли в кіно показують ворожий танк крупним планом, мені стає дуже моторошно.

З корпусом донських козаків пройшла від донських степів через усю Україну, Карпати, аж до Австрійських Альпів. Багато довелося перенести, побачити людського горя, жахів війни. Пам'ятаю, на Запоріжжі, здається біля радгоспу «Червоний», підібрала я комбата Кулебакіна, везла його в санбат і плакала. Тільки вчора чула, як він співав «Темную ночь» і так ніжно-ніжно розповідав про свою дружину й доньку. Виходили комбата в госпіталі, як мовиться, виняньчили... Він знову повернувся у свій полк, вже аж у Румунії, і... в першому ж бою загинув.

У перервах між боями я часто поверталася в наш корпусний госпіталь № 284, де працювали вірні мої подружки-медички: Ольга Шульга, Тамара Киреєва, Марія Курінна. Їм теж було нелегко — по кілька діб не відходили від операційного столу, за яким стояв досвідчений хірург Микола Іванович Перелигін. Це вони, солдати в білих халатах, не шкодували сил, щоб повернути бійців у стрій.

Після війни приїхала я у свій рідний, зруйнований Харків і знову зустрілася з людським горем. Направив мене райком партії працювати в Курязьку дитячу колонію імені М. Горького — ту саму, яку очолював колись С. Макаренко. Треба було повертати дітям війни їхнє дитинство, зберегти в них любов до людей, віру в добро. А ще треба було вести боротьбу з дитячою злочинністю. На жаль, сьогодні ця проблема постає так само гостро, як і в перші роки після війни. Одна втіха — сподіватися, що буде краще.

Марія ШКОЛИНА,
ветеран війни.
Харків.

Листи ветеранів

НАПЕРЕДОДНІ

Добре пам'ятаю ті страшні червневі дні 1941 року. В той час я проходив дійсну строкову службу в 264-му артилерійському полку резерву головного командування, що знаходився в місті Ковелі.

Десь за два тижні до початку війни наш полк підняли по тривозі і спішно направили до західного кордону. На Бузі ми зайняли вогневі позиції. Техніку, людей — все привели до бойової готовності. В цей же час по радіо було оголошено спростування про те, що нібито Радянський Союз концентрує свої війська вздовж західного кордону. Очевидно, це була відповідь на подібні повідомлення, що з'явилися в західній пресі. Наш полк знявся з позицій і відправився в Поурські табори, де знову потекли мирні армійські будні. Тривога не покидала нас, і все ж багато хто готувався до «дембелю», а молоді солдати тісніше вливалися в новий для них колектив.

Ми тоді зрозуміли, що воювати все-таки доведеться, коли німецькі літаки-розвідники майже щодня, не боячись, кружляли над Ковельським гарнізоном. Поруч з нами був розташований зенітний полк. І хоч був він в бойовій готовності, наказу відкривати вогню по німецьких літаках не давали.

Уявіть собі наші почуття, коли над головами проносились ворожі літаки з фашистською свастикою, а ми стояли, стиснувши кулаки в безсилій люті...

На світанку того погожого дня 22 червня на Ковель обрушився шквал вогню. Юнкерси безжально бомбили все підряд. Неможливо навіть передати словами, яке це було пекло. Не стало ні неба, ні землі, ні сонця.

Наш полк з боями відступив до станції Бахмач, а звідти залізницею нас відправили до Москви. Ніхто навіть у думках не смів звинувачувати наше високе командування в неправильних діях. Все, що робилося, видавалося надзвичайно розумним і єдино правильним рішенням. Всі, і я теж, вірили, що тверда рука Сталіна вкаже вихід із страшного становища, і ми переможемо в цій жахливій війні. Кожен із нас йшов у бій зі словами «За Сталіна». Та ніхто не думав, що перемога прийде аж через чотири роки.

Мені 75 років. Я схиляю голову перед пам'яттю полеглих. Ветеранам бажаю міцного здоров'я, а нашим дітям і внукам — ніколи не знати, що таке війна...

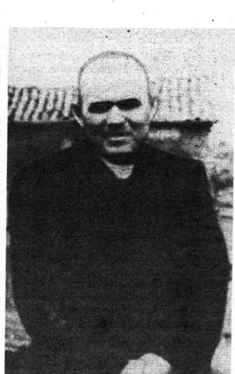
В. ДАВИДЕНКО,
ветеран війни і праці.
Житомир.

ІМ'Я НА БАШТІ ТАНКА

«Прийміть мій привіт і подяку Червоної Армії, Георгію Федоровичу, за Вашу турботу про бронетанкові сили Червоної Армії. Ваше бажання буде виконано».

Він тримав у руках урядову телеграму й не йняв віри, що її підписав сам Сталін. Знову й знову перечитував адресу: село Гранітне, Хаджинову... Так, це йому...

Минуло з тиждень відтоді, як він, порадившись з дружиною Олександрою Миколаївною, вирішив внести свої заощадження — 75 тисяч карбованців — на спорудження танка для Червоної Армії. Написав про це в Москву, просив передати бойову машину своєму землякові Івану Білову, який саме на той час лікувався в госпіталі. Іван прислав додому листа, сповіщав, що скоро знову повернеться на фронт... А Георгію Федоровичу пошта принесла в ті дні скорботні вісті — похоронки на його братів Миколу, Олексія, Івана й Василя, і на братів дружини — Михайла, Федора і Георгія... Семеро відразу склали голови... Ні, ні, коли вже за станом здоров'я його не беруть на фронт, він усе віддасть, аби допомогти Батьківщині! Кращий пасічник села, в нього є гроші, багато років продає людям мед.

«Ваше бажання буде виконано» — неодноразово перечитував рядки телеграми. А згодом сповістив і Білов: «Ваш великий дарунок — танк — я отримав, за що висловлюю Вам солдатську подяку. На криці танка — Ваше ім'я... Можете бути впевнений у тому, що я відплачу проклятим фашистам за біди і сльози радянських людей, за смерть Ваших братів».

Танковий екіпаж І. Білова на бойовій машині, на башті якої був напис «Георгий Хаджинов», дійшов до Берліна. Як воював командир екіпажу, свідчать два ордени бойового Червоного прапора, ордени Червоної зірки, численні медалі.

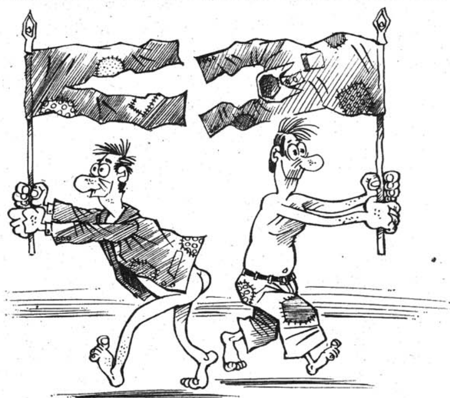
Після перемоги вони часто зустрічалися — колгоспник Г. Хаджинов і полковник у відставці І. Білов.

Сьогодні Георгія Федоровича вже немає в живих. А в селі живе про нього добра пам'ять. У місцевому музеї обладнано спеціальний стенд, присвячений сім'ї Хаджинових. Серед численних експонатів тут є розповідь і про те, як згодом Олександра Миколаївна і Георгій Федорович внесли у фонд оборони країни ще 80 тисяч карбованців, на ці їхні кошти було збудовано бойовий літак.

Історія Великої Вітчизняної війни засвідчує багато таких патріотичних прикладів безкорисливої допомоги Радянській Армії.

Володимир ЧЕРКАС.

Жарт номера

Як тільки ми вилізли з ідеологічних окопів, всі побачили — ми голі й босі.

Володимир КУЗЕМКО.
Дніпропетровськ.
Мал. Олега ГУЦОЛА.

Всьо чотко!

НАРАДА

— Знацця, так! — хвацько почав лисуватий чоловік з-за трибуни. — Зібралися ми тут, товариші, щоб обговорити вельми важливе питання. Отож, до діла. Ви мені вибачте, товариші, що не відрекомендовуюсь, — мене знати не обов'язково. Бо я виступаю від імені самого Івана Івановича, чиє прізвище названо у програмі нашої наради зразу ж після теми доповіді. Він, на жаль, присутнім особисто бути не може — у нього якраз товариші з області, самі розумієте... Іван Іванович просив передати вам найсердечніші вітання, що я й роблю із задоволенням. А також виголосити доповідь...

Через сорок хвилин лисуватий підвів голову від трибуни, ковтнув для годиться води й промовив:

— Доповідь закінчена. Питання будуть? Питань нема. Слово надається представникові колгоспу «Вперед» товаришеві Петренку Івану Свиридовичу. Прошу, Іване Свиридовичу!

На трибуну піднявся опасистий чоловік.

— Я, товариші, не Петренко. Я за нього. Товариш Петренко нині дуже зайняті. То вони просили вибачитись перед шановною нарадою, а свою доповідь мені віддали...

— Слово надається товаришці Ткачук!

Жвава молодичка протовпилася до трибуни.

— Товаришка Ткачук саме на курсах. То я замість неї. Мені голова колгоспу сказав, що так можна. Діла ж з того питання, що ми сьогодні обговорюємо, у нас поставлені добре...

— Слово має товарищ Крамаренко!

До трибуни протиснувся тонкий, як жердина, громадянин непевного віку, обійняв її обома руками й почав:

— У той час, коли деструктивні сили виношують свої кровожерні плани, наша бригада вивезла на поля удвічі більше гною, ніж планувалося. Ударимо, товариші, гноєвивезенням по реакційних посяганнях усіх деструктивних елементів!..

Уже повертаючись на своє місце, тонкий додав:

— Мені веліли передати привіт від товариша Крамаренка. Він, казали, дуже зайнятий і особисто прибути не зміг. Я був за нього.

...Відповідне рішення, як і планувалося, прийняли одноголосно.

Борис ПРИЩЕПА.
Херсонська область.

P. S. Замість мене на нараді був присутній мій заступник. Він усе це й розповів.

СКЛЕРОЗ

У неділю вранці капітан Іларіошкін поїхав власним «Москвичем» на базар. Автомобіль, відвідини ринку та преферанс — чи не все, що належало виключно Елему Кузьмичу на сім широкім, вольнім світі, було, так би мовити, повністю захищено від стороннього втручання, навіть власної дружини.

Елем Кузьмич залюбки походив рядами і, напхавши повну валізу харчами, сів у тролейбус та подався додому.

Неділю капітан провів по-людськи, відпочиваючи: перечитав газети, перехилив чарочку за обідом і три ввечері під преферанс, котрий за традицією розписали з двома цивільними сусідами та найліпшим другом Елема — Вікентієм Дригайлом, майором, завідуючим неврологічним відділенням гарнізонного госпіталю. І коли в понеділок вранці, бадьорий і до синяви виголений, він вийшов з дому, то з превеликим подивом відзначив — «Москвича» на звичному місці не було! Елем Кузьмич оббіг навколо будинку, понишпорив закутками кварталу, сподіваючись, що все оте дурний та недоречний жарт когось із друзяк і раптом із жахом усвідомив: його єдину любов, його викоханого, вилизаного «залізного коня» — викрадено!

Півдня Іларіошкіна було не впізнати. Завжди м'який, коректний, він як та скажена собака кидався на підлеглих, частував добірною лайкою та несправедливими дисциплінарними стягненнями. Нарешті, жаданий дзвінок з міліції вгамував звіра: його лімузин цілісінький, навіть із зачиненими на ключ дверцятами, знайшли коло ринку.

Шалена радість Іларіошкіна враз змінилася на безмежний розпач — він збагнув, що вчора сам забув автомобіль коло ринку! Вщент скуйовджений, Елем Кузьмич ніби збоку побачив власне зображення: гладенького, маленького, старіючого, хоча по-суті ще молодого воїна. Ось він — холестерин, розплата за сало та інший рясний закусь на численних пиятиках, з жахом міркував капітан, і пронизлива болюча до сліз думка, немов ота куля, вцілила у його свідомість: ось теперечки й маєш — склероз!

Незабаром чорний, як солдатський чобіт, Іларіошкін з'явився в кабінеті лікаря Дригайла.

— Рятуй мене, Вікентію, — промимрив Елем тихим, байдужим до життя голосом, — я тяжко захворів.

— Що, що?! — нервово підскочив завідуючий неврологічним відділенням і, сіпаючись, задріботів сюди-туди кабінетом. — Якщо ти, могутній, як дуб, козарлюго, тяжко хворий, то я, ги-ги — давно вмер, а вся наша армія — лежить у реанімації! Ги-ги-ги! Який пройдисвіт навіяв тобі таку дурницю?!

— То є правда, Вікешо, — проскиглив забудькуватий автомобіліст і, не наважившись відкрити другові правду, збрехав, що останнім часом регулярно геть-чисто забуває накази командира.

— Наплюй на те, К-к-кузьмич, заїкаючись, як і належить справжньому схвильованому невропатологові, сіпаючись, просичав Дригайло, — багато на себе береш! Більше роботи перекладай на підлеглих і все буде г-г-гаразд! І, взагалі, про який склероз може говорити людина, котра п'ять років до копійки пам'ятає карткові борги? Га, Елеме?

У капітана Іларіошкіна відлягло від серця. Він і справді фотографічно пам'ятав хто, кому й скільки винен за преферанс чи горілку.

— Спасибі, друже, — промовив він уже впевнено, — мабуть, маєш рацію — таки трохи перевтомився...

Елем Кузьмич мовчки постояв, міркуючи, потім чітко, карбуючи слова, немов вимовляв «раз», «пас», «мізер», виголосив:

— Так, зараз поїду машиною на базар, потім трохи відпочину, а ввечері — знову на службу, на бойове чергування!

Юрій БОЛЬШАК.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Альтернативні думки

● Деякі з тих, хто залишив на землі свій слід, тепер намагаються його замести.

● Якщо йти вперед дуже важко, то це ще не означає, що ми на правильному шляху.

● Робітникам — слава! Бюрократам — привілеї!..

● Хто не з нами, тому в загальну чергу.

● Не кожний, хто махає сокирою, є людиною праці.

● Якщо любить підгорілу кашу, отже, кохає!

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Казочка для дорослих

ЯК ДОСЯГТИ ДОСТАТКУ

Чого тільки не придумували керівники регіону для захисту споживацького ринку. За паспортами товар відпускали, візитки й картки вводили, талони й купони запроваджували — нічого не діяло. Все, як у прірву.

І тоді вирішили замінити начальника Всепостачзбуту. Швидко й кандидатуру підібрали. Призначили меткого, розумного, винахідливого.

— Нічого в нас не вийде, якщо діятимемо усталеними методами. Треба кардинальні зміни провести. Грошей у людей багато завелося, тому й хапають усе, що під руку попаде. Без реформ нам не обійтися, — твердо заявив він.

Реформи розпочалися.

Перше, що було зроблено, — вилучили з обігу більш-менш солідні грошові купюри, пояснивши, що серед них багато фальшивих. Не допомогло. Як було в магазинах порожнісенько, так і лишилося.

Другим кроком в інтересах народу стало значне підвищення цін. Офіційно в півтора рази, а фактично на продукти в три — чотири, а на промтовари в п'ять-десять разів. Послали керівники регіону своїх представників, аби дізналися, що народ каже. Поблукали представники серед покупців, магазини відвідали, на мітингах побували, повернулися і доповідають:

— Лається народ, проклинає нас усіх. Попит на товари трохи знизився, але помітного достатку ще не видно.

— Лайки й прокльони для нас не новина, — заспокоїлося керівництво, — нічого, звикнуть. Це все деструктивні елементи й ті, що за ними стоять, народ підбурюють. А що достатку нема — це кепсько.

Вирішили, ще раз підвищити ціни, і знову послали на розвідку.

— А що тепер? — питають розвідників.

— Тепер, — кажуть, — плачуть. А товарів стало значно більше.

— До плачу нам також не звикати. Повного достатку ще немає?

— Нема, — відповідають розвідники.

— Піднімемо ще раз ціни, — запропонував начальник Всепостачзбуту.

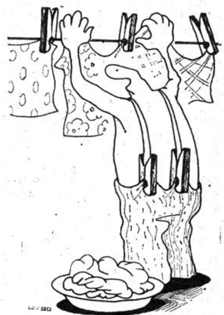
І підняли знову в двічі — тричі.

— Як там наш рідний народ, за якого дбаємо, тепер почувається? — питають черговий раз у розвідників.

— О, тепер повний порядок, — відповідають ті. — Тепер сміються.

— Коли сміються, виходить мети досягнуто. Більше піднімати ціни не треба. Достаток буде забезпечено.

І дійсно. Не минуло й кількох місяців і все змінилося. Товари везуть і везуть до магазинів, а покупці їх десятою дорогою обминають. Ділки з інших країв геть усі зникли. Про слово «черга» забули і викреслили із словників. Довкола абсолютний достаток. Коли раніше продавці нидили від порожніх полиць, то тепер — від відсутності покупців. Якщо якийсь зайде, його ледь не силоміць ведуть до прилавків, аби щось купив. Та й покупці зробилися якимись дивними. Найбільшою гирею для зважування продуктів стала стограмова. Важчі лежали без вжитку, аж поки їх не здали на металобрухт, завдяки чому план по здачі брухту значно перевиконали.

У промтоварних магазинах покупці й поготів рідкість. Зате на повну потужність працюють швацькі майстерні, перешиваючи старий одяг на менші розміри.

Змінився й зовнішній вигляд людей. Без якогось там бігу підтюпцем чи аеробіки всі стали стрункими й підтягнутими. Жінки, навіть літні, всі — мов ті балерини.

От що таке — мудре керівництво...

Феодосій ЛУЗАН.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Фейлетон

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Відкритий лист до Союзного уряду заслуженого борця із споживацтвом СРСР В. Голоп'ятенка

Шановні товариші урядовці! Дозвольте від усього серця висловити вам щиру подяку за вашу плідну діяльність, спрямовану на повне викорінення споживацтва серед населення.

Зараз, на схилі літ, мені, як ніколи, радісно усвідомлювати, що у ваших особах я маю надійних послідовників у справі, якій присвятив усе життя.

Як відомо, культ речей був і головною перешкодою на шляху до святої мети — побудови світлого майбутнього. Бо, якщо в людини є все, то вельми важко її мобілізовувати, піднімати і спрямовувати. Інша річ, коли нема нічого, а отже, і втрачати нічого...

Усвідомивши в зеленій юності цю тезу, я заприсягся присвятити своє життя викоріненню культу речей із свідомості широких верств трудящих, виховуючи з останніх справжніх борців за перемогу теорії над практикою.

Саме я виключав з комсомолу за модні спідниці, патрав заокеанське лахміття на «стилягах», боровся на сторінках газет із джинсами і виловлював на вулицях власників футболок з іноземними написами. Але те, що мені вдалося зробити, — ніщо, порівняно з тими успіхами по викоріненню споживацької психології, яких вдалося досягти вам.

Каюсь, спершу я не збагнув вашої тонкої тактики. Особливо після прийняття Закону про кооперацію. Я вважав це підступом реакційних сил, спрямованих на злочинну пропаганду серед населення нездорового потягу до матеріальних цінностей. Але згодом виявилось, що для діяльності глитаїв-кооператорів було створено такі умови, що товарів більше не стало, а навпаки, поменшало — чим було завдано болючого удару по культу речей.

Отоді й зрозумів, шановні соратники, що ніякі ви не ренегати. Як і я, ви боретесь із всепроникним вірусом споживацтва, але робите це послідовніше й вишуканіше.

Бо вже невдовзі вам вдалося не лише повністю відмовитись від імпорту різного закордонного мотлоху, а й рідний споживчий ринок розвалити так, що поява хоч якогось краму на магазинних полицях стала таким же дивом, як пришестя інопланетян.

Можна було з упевненістю констатувати: за міщанство ви взялися всерйоз і надовго.

Щоправда, ви дозволили ввозити імпорт різним там підприємствам та фірмам. Та цей крок назад став двома кроками вперед: з новим порядком розподілу валютного прибутку, введенням податку на імпорт і забороною бартеру ви так ударили по руках цим горе-імпортерам, що не лише їм, а й усім іншим надовго відбили бажання займатися подібного роду діяльністю.

Але найзначнішою перемогою в цій святій боротьбі стало підвищення цін. Значення цього кроку переоцінити важко. На відміну від товарів, які переоцінили так, що коли раніше середній робітник міг за свою зарплату придбати три светри, то тепер за три зарплати й одного не купить. А отже, відбуватиметься поступове відвикання передової частини пролетаріату від матеріальних цінностей, що призведе до виховання нового покоління борців.

Донедавна у осіб із споживацькою психологією залишалася єдина лазівка — товари, які привозять з-за кордону наші, з дозволу сказати, туристи. Але вірилось, що у вас вистачить рішучості перекрити й цей останній канал, що ним відбувається злочинне наповнення ринку товарами ширвжитку. І я не обманувся! Молодці!

Нові митні тарифи, що їх вирішено ввести з наступного місяця, справді вражають своєю грандіозністю.

Тепер, щоб завезти до країни кілька якихось там светрів, пальт, джинсів (вуха б мої не чули!) кожний горе-комерсант змушений буде платити тисячні мита. Навряд чи в нього вдруге виникне бажання щось до нас ввозити. А враховуючи, що вітчизняна промисловість вже давно товари ширвжитку виробляє в такій незначній кількості, що й на музейні експонати не стане, то можна бути певним: перемога буде за нами!

Товари зникнуть зовсім, а з ними — й культ речей, бо відсутнім стане сам предмет культу. Народ знову не матиме що втрачати і продовжить революційну боротьбу.

Тому від імені всіх моїх численних соратників хочу низько вклонитися вам, шановні наші урядовці. Бо за якісь кілька років вам вдалося те, чого не змогли зробити ми за кілька десятиріч. Зичу вам здоров'я, міцних нервів і закликаю не зупинятися на досягнутому. В останньому не сумніваюсь — ви не зупинитесь!..

Лист передав
Тимофій ПРОКОПЕНКО.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ПОНЕДІЛОК
24 червня

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 Новини.
16.15 Сонячне коло.
16.45 Телевізійний фільм «До вас, сучасники мої».
17.45 Співає народна артистка СРСР Є. Мірошниченко.
18.00 Документальний телефільм «Следовать на Север может». [Доля Гната Хоткевича].
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Ситуація». А. Кучаєв. «Торгаш і Ангел».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Документальний телефільм «Жити на семи октавах».
21.45 Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Наказ № 27». [КНДР].
23.00 Вечірній вісник.
23.30 Нічний телезал. Фільм-вистава «Сватання на Гончарівці».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 «За законами воєнного часу». Художній фільм.
10.20 Футбол. Кубок СРСР. Фінал. ЦСКА — «Торпедо» (Москва).
12.00 ТСН.
12.15 Контакт. Економічний огляд.
12.30 «Незвичайний друг». Мультфільм.
12.45 Футбольний огляд.
13.15 Народні казки і притчі різних країн.
13.20 Вас запрошує Зразковий оркестр ВМФ СРСР.
14.30 Кінофестиваль «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального телефільму «Забуті боги. Купала».
15.00 ТСН.
15.15 «А нумо, дідусі!» Художній телефільм.
16.30 Світ захоплених.
16.45 «Ловись, рибко». Мультфільм.
16.55 Фільм — дітям. «Діло за тобою».
18.15 Діловий кур'єр.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Протистояння. Із циклу «Економіка і екологія». Передача 1.
19.30 Прем'єра фільму-вистави Латвійського молодіжного театру «Винайдення вальсу». За мотивами однойменної повісті В. Набокова.
21.00 «Час».
21.40 Продовження фільму-вистави «Винайдення вальсу».
22.40 «5 плюс...»
0.55 ТСН.
1.15 «Старицький злом». Документальний телефільм.
2.05 Танці, танці, танці... II Міжнародний конкурс професіональних виконавців бальних танців.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільм.
8.30 «Батьківщина улюблена моя». Фільм-концерт.
9.35 Розминка для ерудитів.
10.20 «Мій старший брат». Художній телефільм.
11.30—13.30 Програма Телебачення Росії.
13.30 «Зняти фільм про Рину Зелену». Фільм-концерт.

* * *

17.00—20.00 Програма Телебачення Росії.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Вечірня казка.
20.30 Телебіржа інформує.*
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.25 Я. Табачник та група «Новий день» *.
23.00 Телефільм «Повіяв вітер степовий» (студія «Укртелефільм») *.
23.15 Кінопанорама.

* Передачі II програми УТ.

ВІВТОРОК
25 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ранкова мозаїка (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Відпочиваючим на замітку», «Цікава новина», гумор, «Мальовнича Україна», погода).
9.00 Телефільм «Замовчуваний генерал».
9.30 Г. Доніцетті «Лючія ді Ламмермур». Фільм-опера.
11.00 Доброго вам здоров'я. Лікування і профілактика психічних захворювань.
11.30 Для дітей. Канал «Д».
16.00 Новини.
16.15 Для дітей. Веселка.
16.45 Життя в картинах. Народний художник СРСР С. Ф. Шишко.
17.25 Звучать хорові твори А. Веделя.
18.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». За однойменним твором Дж. Лондона. 1 серія.
10.35 Прем'єра документального фільму «Місто і ринок».
10.45 Дитяча година (з уроком французької мови).
11.45 Народні мелодії.
12.00 ТСН.
12.15 Актуальний репортаж.
12.30 «Винайдення вальсу». Фільм-вистава.
14.55 Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім».
15.00 ТСН.
15.15 «Дорога до себе» Художній телефільм. 1 серія.
16.20 Світ захоплених.
16.35 Музична скарбниця. Г. Малер. Симфонія № 1 ре мажор.
17.25 Фільм — дітям. «Лялька-Руслан і його друг Санька».
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Мультфільм.
18.55 Контакт-форум.
19.25 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 1 серія.
21.00 «Час».
21.40 «Хто є хто». На запитання телеглядачів відповідає голова Ленради А. Собчак.
22.55 Екологічні новини.
23.10 З відкритим серцем.
0.10 ТСН.
0.30 Джазові портрети.
1.30 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільм.
8.30 Прем'єра документального телефільму «Ми, хто пережив друзів...».
8.50 Пісні весни. Співає Р. Шарипова.
9.30 Озирнися, Росіє. Історія російської садиби.
10.20 Ритмічна гімнастика.
10.50 «Осіння дорога до мами». Художній телефільм.
11.30—13.30 Програма Телебачення Росії.
13.30 «Пригоди капітана Врунгеля». Мультфільм. 1—4 серії.
14.10 Мій лапландський птах.

* * *

17.00—19.00 Програма Телебачення Росії.
19.00 Теніс. Уїмблдонський турнір.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Вечірня казка.
20.30 Ритмічна гімнастика.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.25 Зворотний зв'язок.*
22.55 Вечірній вісник.*

СЕРЕДА
26 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ранкова мозаїка (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Школа радіаційної гігієни», поради косметолога, музика, «Мода — дітям», погода).
9.00 Концерт естрадно-симфонічного оркестру Українського телебачення і радіо.
9.20 «Кукурік і К°». Розважальна передача для дітей.
10.20 Міжнародні змагання з кікбоксингу. СРСР — Голландія.
16.00 Новини.
16.15 Танцюють діти.
16.45 Документальні фільми «П'ятигорськ», «Коломна».
17.25 Прем'єра музичного телефільму «Грай, моя бандуро!» (студія «Укртелефільм»).
18.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 2 серія.
10.10 Разом з чемпіонами.
10.25 Дитячий музичний клуб.
11.10 «Клоун з осінню в серці». Л. Єнгібаров. Фільм-концерт.
12.00 ТСН.
12.15 Діловий кур'єр.
12.30 Мультфільми.
13.05 Екологічні новини.
13.20 Грають Г. Фейгін (скрипка) і Є. Ашкеназі (фортепіано).
14.10 «Мистецтво Олександра Шилова». Документальний телефільм.
15.00 ТСН.
15.15 «Дорога до себе». Художній телефільм. 2 серія.
16.15 Світ захоплених.
16.30 Прем'єра документального телефільму «Граф» Орлов з хутора Морозівка».
16.50 Фільм — дітям. «Кортик». За мотивами повісті А. Рибакова. 1 серія.
18.00 На березі Зеленчука.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Мультфільми.
19.00 Прем'єра телефільму «Мексіканці на тлі країни». Фільм 1.
19.50 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 2 серія.
21.00 «Час».
21.40 Кінопанорама.
23.10 Актуальне інтерв'ю.
23.20 «Будемо знайомі...» Композитор Р. Горобець.
23.50 Під знаком «Пі».
1.35 Концерт з творів І. Кальмана.
2.25 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 На пісенній вулиці. Концерт хору російської пісні Держтелерадіо СРСР.
8.40 Прем'єра документального телефільму «Полювання в чужій країні».
8.55 Охоронна грамота.
9.40 Світ грошей Адама Сміта.
10.20 «Антарктична повість». Художній телефільм. 1 серія.
11.30—13.30 Програма Телебачення Росії.
13.30 «Пригоди капітана Врунгеля». Мультфільм. 5—8 серії.

* * *

17.00—19.00 Програма Телебачення Росії.
19.00 Теніс. Уїмблдонський турнір.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Вечірня казка
20.30 Знайомтесь: ДЕХТ.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 «Плеяда». Художньо-публіцистична програма. У перерві — Вечірній вісник.*

ЧЕТВЕР
27 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ранкова мозаїка (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Мода — дітям». Медичні поради, музика, Сатиричний кіножурнал «Жорна», погода).
9.00 Чаруючі струни кото.
9.35 Ситуація. А. Кучаєв. «Торгаш і Ангел». Вистава.
10.10 Телекросворд. Вікторина для дітей з правил дорожнього руху.
11.10 Художній фільм «Жила собі дівчинка».
16.00 Новини.
16.15 «Вовк - мисливець та Мудрець». Лялькова вистава (Тайвань).
17.20 Інструментальна музика.
17.30 Прем'єра документального фільму «Три храми на моїй долоні» (студія «Укркінохроніка»).
18.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 3 серія.
10.05 Дитяча година (з уроком англійської мови).
11.05 Прем'єра документального фільму «Співаю тобі, моя подруго».
11.15 Роби з нами, роби як ми, роби краще за нас.
12.00 ТСН.
12.15 За зведеннями МВС.
12.30 Кінопанорама.
14.00 Я вам заспіваю.
14.30 Прем'єра документального телефільму «Передчасні люди».
15.00 ТСН.
15.15 «Осінні ранки». Художній телефільм. 1 серія.
16.20 Концерт російської духовної музики.
16.35 Фільм — дітям. «Кортик». 2 серія.
17.45 ...До шістнадцяти і старші.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Мультфільм.
18.55 Прем'єра телефільму «Мексіканці на тлі країни». Фільм 2.
19.45 Збережемо для нащадків.
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 3 серія.
21.00 «Час».
21.40 За зведеннями МВС.
21.55 Музика в ефірі.
23.55 ТСН.
0.15 Народний артист СРСР Є. Лебедєв. Роздуми про актора.
1.35 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 3 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Народні мелодії.
8.35 «Браво, бравенько». Фільм-концерт за участю дресирувальників Шевченків.
9.05 Озирнися, Росіє.
9.55 Ритмічна гімнастика.
10.25 «Антарктична повість». Художній телефільм. 2 серія.
11.30—13.30 Програма Телебачення Росії.
13.30 «Пригоди капітана Врунгеля». Мультфільм. 9—13 серії.

* * *

16.00 Теніс. Уімблдонський турнір.
17.00—18.15 Програма Телебачення Росії.
18.15 Документальний телефільм «Палац в Алупці» (студія «Укртелефільм»).*
18.30 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металіст» — «Динамо» (Київ). У перерві — 19.15 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Грає І. Мамушев (фортепіано).*
20.45 Вечірня казка.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.25 Новини.*
23.40 Телевізійний музичний абонемент. У світі імпровізації. Передача 1.

П'ЯТНИЦЯ
28 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ранкова мозаїка (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Цікава новина», музика, «Брати наші менші», погода).
9.00 Телефільм «Не стріляйте в музикантів».
9.30 Камерний концерт.
10.05 М. Булгаков. «Кабала святош». Вистава.
12.35 «Фамтек: про вас і для вас». Медико-освітній фільм.
16.00 Новини.
16.15 «Круглий стіл». Точні науки в системі освіти.
17.30 Виступає ансамбль бального танцю «Джерельце».
18.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ТРЕТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній фільм «Людина-амфібія».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 4 серія.
10.15 ...До шістнадцяти і старші.
11.00 К. Хачатурян. Концерт для віолончелі з оркестром.
11.30 Документальні фільми.
12.00 ТСН.
12.15 Інновація.
12.30 «Маппет-шоу». Ляльковий телефільм-концерт. 1 і 2 серії.
13.20 Шлях, довжиною у 150 років. Про акторську династію Садовських.
14.30 Концерт російського хореографічного і пісенного фольклору.
15.00 ТСН.
15.15 «Осінні ранки». Художній телефільм. 2 серія.
16.25 Світ захоплених.
16.40 Фільм — дітям. «Кортик». 3 серія.
17.50 Мама, тато і я.
18.20 Мультфільм.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Пряма розмова. Сім днів з життя президента республіки. А. Акаєв (Киргизія).
19.30 Естрадна програма.
19.45 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 4 серія.
21.00 «Час».
21.40 Актуальне інтерв'ю.
21.55 «ВіД» представляє «Поле чудес», «Музобоз», «Діло», «Шоу-біржа», MTV. У перерві — 0.30 ТСН.
1.30 «Дім біля дороги». Фільм-балет за мотивами творів О. Твардовського. Музика В. Гавриліна.
2.10 Прем'єра художнього телефільму «Морський вовк». 4 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Мультфільм.
8.40 На екрані — Служба 01. Фільми про пожежну безпеку.
9.05 «Погляд диригента». Фільм-концерт.
9.35 «Жива планета». Документальний фільм. 4 серія.
10.20 «Антарктична повість». Художній телефільм. 3 серія.
11.30—13.30 Програма Телебачення Росії.
13.30 Фільм — дітям. «Мисливець за браконьєрами».
17.00—19.00 Програма Телебачення Росії.
19.00 Теніс. Уімблдонський турнір.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Вечірня казка.
20.30 Зустріч. Художниця Л. Безпальчей.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.25 Документальний екран України.*
23.25 Вечірній вісник.*
23.55 Співає Г. Гаркуша.*

СУБОТА
29 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 На хвилі дружби. Оркестр народної музики «Флуєраш».
8.00 Ритмічна гімнастика.
8.20 Грай, мій баяне. Концерт лауреатів конкурсів.
9.30 Новини.
9.45 Українські мелодії.
10.05 Художній фільм для дітей «Без сім'ї». 1 серія.
11.25 Майстри гумору.
12.45 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи глядачів.
13.15 Новини.
13.30 До 500-річчя українського козацтва. Прем'єра документального фільму «Гомоніла Україна» (студія «Укркінохроніка»).
14.00 О. Володін. «Мати Ісуса». Вистава Чернівецького обласного музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської.
15.35 340-річчю битви під Берестечком присвячується. «Круглий стіл» вчених.
16.35 Реклама.
16.45 До 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни. Художній телефільм «Війна». 3 серія.
18.00 МВС України повідомляє.
18.15 Альфа і омега.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Телетурнір «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Тернопільської області.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Все про кіно.
22.15 Реклама.
22.25 Вечірній вісник.
22.55 Зірки української естради. Т. Петриненко.
0.00 Нічний телезал. Художній фільм «Женихи».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Дзвони російські».
6.45 Мультфільми.
7.30 Ритмічна гімнастика.
8.00 Ранкова розважальна програма.
8.30 ТСН.
8.45 Фільм — дітям. «Після війни — мир». Вперше.
10.00 Точка відліку.
10.30 «Ранкова зоря».
11.30 Образ.
12.45 Фільми режисера Б. Шамшиєва. «Постріл на перевалі Караш».
14.30 Кумири. Співає Є. Бєлоусов.
15.00 ТСН.
15.15 Кінопрограма «XX століття. Хроніка тривожного часу».
16.50 До національного свята Канади — Дня Канади.
17.35 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя». 4 серія.
18.00 Міжнародна панорама.
18.45 Міжнародний фольклорний фестиваль.
19.40 Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім».
19.45 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Поки шаленіє мрія».
21.00 «Час».
21.40 Щасливий випадок.
22.40 Спогади про пісню.
23.10 ТСН.
23.30 До і після опівночі.
1.00 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Поки шаленіє мрія».

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Здоров'я.
8.45 НЛО: неоголошений візит.
9.45 Відеоканал «Співдружність».
12.00—14.00 Програма Телебачення Росії.
14.00 У світі тварин.
15.30 Виступає ансамбль «Зоряне».
15.40 Волейбол. Першість світової ліги. Чоловіки. Збірна Італії — збірна СРСР
16.40 Колаж.
16.45 Спорт для всіх.
17.00—19.00 Програма Телебачення Росії.
19.00 Телепрограма «Сім'я».
20.00 На київській хвилі. *.
20.15 Вечірня казка.
20.30 Теніс. Уімблдонський турнір.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.40 Київська панорама. *.
22.40 Документальний фільм «Доля художника Тараса Шевченка» (студія «Укркінохроніка»).*
23.15 Спортивна програма.

НЕДІЛЯ
30 червня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Документальний телефільм «Планета не тільки людей».
7.50 Ритмічна гімнастика.
8.10 Телефільм «Закохані у вітрило».
8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.30 Новини.
9.45 Чиста криниця. Фольклорна програма.
10.10 Художній фільм для дітей «Без сім'ї». 2 серія.
11.25 Для дітей. Канал «Д».
12.55 Фільм-балет «Па де каксьйон».
13.30 Новини.
13.45 Живе слово. Письменницькі роздуми.
14.30 Село і люди.
15.15 Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів.
16.00 Служба солдатська.
17.00 В. Винниченко. «Розплата». Вистава.
19.00 Актуальна камера.
19.35 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 Телеспортарена.
21.45 Реклама.
21.50 Ретроспективний показ фільмів за участю актора і режисера І. Миколайчука. Художній фільм «Помилка Оноре де Бальзака».
23.25 Вечірній вісник.
23.55 Нічний телезал. Співає Б. Гмиря.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Прем'єра документального телефільму «Як живеш, Наканo!»
7.00 «Ранкова зоря».
8.00 Формула-С. Телеконкурс спортивних сімей.
8.30 Біржові новини.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова розважальна програма.
11.30 У світі тварин.
13.00 Виступає лауреат телерадіоконкурсу «Голоси Росії» С. Горшунов.
13.10 Марафон-15.
14.25 Музичний кіоск.
14.55 Народні казки і притчі різних країн.
15.00 ТСН.
15.10 Міліція-поліція. Москва — Нью-Йорк. Естрадно-спортивне шоу.
17.10 Сільська година.
18.10 Уолт Дісней представляє...
19.00 Золота дуга Трансваалю.
19.40 Хвилини поезії.
19.45 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Раз на раз не випадає».
21.00 «Час».
21.40 Що! Де! Коли! Випуск 4. Фінал.
23.10 Футбольний огляд.
23.40 Хронограф.
23.55 ТСН.
0.15 Парадиз-коктейль.
1.15 Кіно, любов і... фантазія. Кіноконцерт.
2.10 Не любо — не слухай. Гумористично-розважальна програма.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 На зарядку, ставай!
8.15 «Казки-невеличкі». Мультфільм.
8.30 Чемпіонат з баскетболу серед професіоналів НБА. «Юта джаз» — «Портланд трейл блейзерс».
9.30 Відеоканал «Співдружність».
12.00—14.00 Програма Телебачення Росії.
14.00 Мультфільм.
14.10 Всесоюзний конкурс «Учитель року-91».
15.40 Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера Ю. Ледіна. «Моржі».
16.00 Теніс. Уімблдонський турнір.
17.00—18.45 Програма Телебачення Росії.
18.45 Авторське телебачення.
19.45 Вечірня казка.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.*
20.15 Авторське телебачення.
21.00 «Час» (з сурдоперекладом).
21.45 Колаж.
21.50—23.00 Програма Телебачення Росії.
23.00 Телебіржа інформує.*

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора Леонід Самойленко.

Чергові редактори — Ігор Грушко
Віктор Браницький.

Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори:
Леся Онищенко,
Антоніна Голик,
Ірина Бабич,
Валентина Лукаш,
Євгенія Оратовська,
Олена Чоповська,
Галина Каблак.

Верстальники:
Тетяна Балюк,
Алла Буднікова,
Сергій Скаженюк.

Лінотипісти:
Віктор Процун,
Раїса Гринюк.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151201.